

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Činnost a hospodaření příspěvkové organizace v oblasti sociálních služeb
Activities and Financial Management of Allowance Organization in the Sphere of
Social Services

Student:	Tereza Tesařová
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Ivana Vaňková, Ph.D.

Ostrava 2016

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Tereza Tesařová**

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa

Téma: Činnost a hospodaření příspěvkové organizace v oblasti sociálních služeb
Activities and Financial Management of Allowance Organization in the Sphere of Social Services

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Organizace a financování sociálních služeb v ČR
  3. Analýza činnosti a hospodaření vybrané příspěvkové organizace
  4. Zhodnocení činnosti a hospodaření vybrané příspěvkové organizace
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

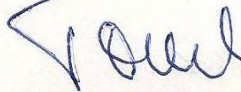
- KRÁLOVÁ, Jarmila a Eva RÁŽOVÁ. *Sociální služby a příspěvek na péči k 1. 7. 2012: komentář, právní předpisy*. 4. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 463 s. ISBN 978-80-7263-748-5.
- MALÍK HOLASOVÁ, Věra. *Kvalita v sociální práci a sociálních službách*. Praha: Grada Publishing, 2014. 151 s. ISBN 978-80-247-4315-8.
- PRŮŠA, Ladislav. *Ekonomie sociálních služeb*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2007. 180 s. ISBN 978-80-7357-255-6.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Ivana Vaňková, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 06.05.2016

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně.

Přílohy č. 2 a č. 3, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 6. 5. 2016

Tesařová

Tereza Tesařová

Obsah

1	ÚVOD	5
2	ORGANIZACE A FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V ČR.....	7
2.1	Legislativní úprava	7
2.2	Kategorizace sociálních služeb	7
2.3	Poskytovatelé sociálních služeb.....	9
2.3.1	Registrace poskytovatelů sociálních služeb	10
2.3.2	Finanční hospodaření příspěvkových organizací	11
2.4	Financování sociálních služeb	13
2.4.1	Dotace ze státního rozpočtu	13
2.4.2	Příspěvek na péči	14
2.4.3	Úhrada klienta za poskytované služby	16
2.4.4	Financování zdravotní péče v pobytových zařízeních.....	16
2.5	Kvalita sociálních služeb	17
2.5.1	Evropské pojetí kvality sociálních služeb	17
2.5.2	Kvalita sociálních služeb v České republice	18
2.5.3	Dimenze kvality	19
2.6	Efektivita v sociálních službách.....	19
3	ANALÝZA ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	21
3.1	Charakteristika organizace Pečovatelská služba Hrabyně, příspěvková organizace	21
3.2	Poskytované služby.....	22
3.3	Analýza hospodaření.....	23
3.3.1	Hospodaření v roce 2010.....	23
3.3.2	Hospodaření v roce 2011	24
3.3.3	Hospodaření v roce 2012.....	26
3.3.4	Hospodaření v roce 2013.....	28
3.3.5	Hospodaření v roce 2014.....	29

3.3.6	Výsledky hospodaření v letech 2010–2014.....	31
3.3.7	Hospodaření fondů	32
3.4	Analýza činnosti	33
3.4.1	Činnosti a úkony pečovatelské služby.....	34
3.4.2	Počet uživatelů na jeden úvazek pracovníka v přímé péči.....	35
3.4.3	Průměrný denní počet hodin strávený realizací úkonů služby na jednoho pracovníka v přímé péči	37
4	ZHODNOCENÍ ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	40
5	ZÁVĚR.....	45
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	48
	SEZNAM ZKRATEK	51
	SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
	SEZNAM PŘÍLOH	

1 ÚVOD

Nejen v České republice se stále prodlužuje střední délka života, proto je nutné zajistit občanům i do budoucna služby, které budou odpovídat jejich potřebám a budou mít dostatečnou kapacitu. Sociální služby jsou významnou součástí sociální politiky státu, jedná se o jeden z hlavních nástrojů systému sociální pomoci. Sociální služby patří mezi důležitou součást aktivit státu, samosprávy i nestátních subjektů. Každý se v průběhu svého života může stát závislým na pomoci druhých. Sociální služby se snaží zajistit lidem důstojné životní podmínky a uspokojit jejich potřeby, pokud se ocitnou v nepříznivé sociální situaci například z důvodu nepříznivého zdravotního stavu, stáří, závislosti na návykových látkách nebo pro krizovou sociální situaci.

Cílem bakalářské práce je zhodnocení činnosti a hospodaření příspěvkové organizace poskytující sociální služby v letech 2010–2014 a navržení doporučení ke zlepšení a zkvalitnění činnosti organizace.

Pro rozbor činnosti a hospodaření byla vybrána organizace Pečovatelská služba Hrabyně, příspěvková organizace, která poskytuje služby především zdravotně postiženým občanům. Zřizovatelem této organizace je obec Hrabyně.

Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitolou je úvod a poslední kapitolou závěr. Druhá kapitola se zabývá charakteristikou sociálních služeb, jejich kategorizací a legislativním vymezením. Dále specifikuje, kdo může být poskytovatelem sociálních služeb a jaké pro to musí splnit podmínky. Kapitola rovněž definuje pojem kvalita sociálních služeb a také se věnuje zdrojům financování sociálních služeb. Ve třetí kapitole je provedena analýza hospodaření vybrané příspěvkové organizace za pětileté období, tj. 2010–2014. V této kapitole dále následuje analýza činnosti organizace, která spočívá v rozboru poskytovaných úkonů a ve výpočtu dvou ukazatelů - počet uživatelů na jeden úvazek pracovníka v přímé péči a průměrný denní počet hodin strávený realizací úkonů služby na jednoho pracovníka v přímé péči. Obsahem čtvrté kapitoly je zhodnocení činnosti a hospodaření Pečovatelské služby Hrabyně, příspěvkové organizace v letech 2010–2014 a navržení doporučení ke zlepšení činnosti.

V bakalářské práci je použita metoda vertikální analýzy k rozboru hospodaření v jednotlivých letech. Metodou komparace jsou srovnány hodnoty ukazatelů efektivity mezi organizací Pečovatelská služba Hrabyně, příspěvková organizace a poskytovateli pečovatelské služby v Moravskoslezském kraji. Dále je metoda použita v druhé kapitole při srovnání pohledů různých autorů na problematiku sociálních služeb a ve třetí a čtvrté kapitole v rámci srovnání nákladů, výnosů, výsledků hospodaření a údajů ze statistických výkazů z časového hlediska. Metoda dedukce je využita při výpočtu ukazatele průměrného počtu hodin stráveného realizací úkonů služby na jednoho pracovníka v přímé péči. Třetí kapitola vychází i z informací sdělených koordinátorkou Pečovatelské služby Hrabyně, příspěvkové organizace v rámci realizovaných rozhovorů metodou osobního dotazování.

Data jsou analyzována z interních dokumentů organizace a na základě jejich prostudování jsou vyvozena doporučení ke zlepšení a zkvalitnění činnosti.

Bakalářská práce vychází z odborné literatury, legislativních pramenů, internetových zdrojů a interních dokumentů organizace.

K vypracování bakalářské práce byla použita legislativa platná k 1. 5. 2016.

2 ORGANIZACE A FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V ČR

Sociální služby se řadí k významným složkám sociální politiky, prostřednictvím nichž jsou řešeny problémy jednotlivců, rodin i skupin obyvatelstva. Cílem sociálních služeb je zajišťovat pomoc a podporu lidem v nepříznivé sociální situaci, zlepšit kvalitu jejich života, předcházet jejich vyčlenění ze společnosti, popřípadě jim pomoci se do společnosti začlenit (Matoušek, 2007).

Sedláková (2008) tvrdí, že sociální služby se mimo jiné snaží podporovat rozvoj soběstačnosti člověka, rozvíjet jeho schopnosti a umožnit mu vést samostatný život v jeho vlastním prostředí domova.

Sociální služby jsou také chápány jako forma sociální pomoci poskytovaná občanům prostřednictvím státní, obecní nebo nestátní instituce, nebo jako sociální práce ve prospěch lidí v sociální nouzi (Průša, 2007).

2.1 Legislativní úprava

Právní úprava sociálních služeb je upravena v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o sociálních službách), který mimo jiné vymezuje podmínky poskytování služeb lidem společensky znevýhodněným, příspěvek na péči poskytovaný k zajištění potřebné pomoci, ale také podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb.¹

K dalším legislativním východiskům patří prováděcí vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.

2.2 Kategorizace sociálních služeb

Sociální služby jsou poskytovány ve formě ambulantní, pobytové a terénní. Za **ambulantními službami** člověk dochází, popřípadě je doprovázen nebo dopravován do specializovaných zařízení, jako jsou například poradny, denní stacionáře nebo kontaktní centra přičemž součástí těchto služeb není ubytování. **Pobytové služby** jsou spojeny s ubytováním v zařízeních. Jedná se především o domovy pro seniory, lidi se

---

¹ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. § 1. [online]

zdravotním postižením, nebo azylové domy. **Terénní služby** se poskytují osobě v prostředí, kde žije, tj. v přirozeném prostředí domova, na pracovišti, v místě, kde se osoba vzdělává nebo tráví volný čas. Terénní služby poskytují zařízení sociálních služeb, jako jsou osobní asistence nebo pečovatelská služba (Průša, 2007).² Pečovatelská služba je sociální služba, která je poskytována osobám, jejichž situace si žádá pomoc jiné fyzické osoby. Úkony sjednané smlouvou o poskytování sociálních služeb jsou zabezpečovány v předem dohodnutém čase v domácnostech uživatelů nebo v zařízeních sociálních služeb (Králová, Rážová, 2012).

Zákon o sociálních službách vymezuje tři základní druhy sociálních služeb.

Sociální poradenství je v základní formě poskytováno jako součást všech sociálních služeb, v odborné formě se zaměřuje na potřeby jednotlivých okruhů osob vyjmenovaných v zákoně o sociálních službách.³

Služby sociální péče jsou adresovány osobám, které potřebují pomoc při zajištění své fyzické a psychické soběstačnosti. Cílem je zabezpečit základní životní potřeby lidí, ke kterým potřebují pomoc jiného člověka. Smyslem je umožnit člověku vést běžný život v jeho přirozeném prostředí a zapojit ho v nejvyšší míře do běžného života ve společnosti. Vylučuje-li stav člověka zůstat v přirozeném prostředí, je cílem těchto služeb zajistit mu důstojné prostředí a zacházení. Služby sociální péče jsou poskytovány jak v domácím prostředí uživatelů, tak v zařízeních sociálních služeb (Králová a Rážová, 2012).

Služby sociální prevence si kladou za cíl zabránit sociálnímu vyloučení. Existuje mnoho různých důvodů, proč mohou být lidé ohroženi sociálním vyloučením. Lidé mohou být ohroženi, nachází-li se v krizové situaci, žijí-li v sociálně znevýhodňujícím prostředí, jsou-li ohrožována jejich práva a zájmy trestnou činností, nebo vedou-li jejich životní návyky a způsob života ke konfliktu se společností. Služby sociální prevence napomáhají těmto skupinám osob i jednotlivcům překonat nepříznivou sociální situaci a zároveň je jejich cílem i ochrana většinové společnosti před nežádoucími společenskými jevy.⁴

---

² Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. § 33. [online]

³ § 37 tamtéž. [online]

⁴ § 53 tamtéž. [online]

2.3 Poskytovatelé sociálních služeb

Poskytovateli sociálních služeb mohou být obce, kraje, nestátní neziskové organizace a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (dále jen MPSV ČR), kteří jsou zapsáni v registru poskytovatelů sociálních služeb.⁵

MPSV ČR je zřizovatelem organizačních složek nebo státních příspěvkových organizací. V roce 2016 zřizuje MPSV ČR jako státní příspěvkové organizace pět specializovaných ústavů sociální péče.

Významnými aktéry v oblasti poskytování sociálních služeb jsou **nestátní neziskové organizace** (dále jen NNO). NNO se však neorientují jen na poskytování sociálních služeb, ale zaměřují se také na pomoc ve všech oblastech lidského života. Důležitým zdrojem financování neziskového sektoru jsou nejen v ČR veřejné rozpočty. Z tohoto důvodu jsou na NNO kladeny nároky na transparentnost zejména v oblastech fungování organizace a hospodaření. Existence neziskového sektoru je důležitou součástí každé vyspělé ekonomiky.⁶ Po rekodifikaci soukromého práva je sféra neziskového sektoru součástí zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen občanský zákoník). Občanský zákoník definuje jako formy neziskových organizací spolky, ústavy a fundace, pod něž spadají nadace a nadační fondy.⁷ Nový typ neziskového subjektu, sociální družstvo, upravuje zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů.⁸ V České republice však existují i dříve založené obecně prospěšné společnosti, které se mohou transformovat na právní formu ústavu nebo sociálního družstva. Mohou ale i nadále působit jako obecně prospěšné společnosti. Dalším typem neziskových organizací jsou evidované právnické osoby, což jsou církevní neziskové organizace, které se řídí dle platného zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.⁹

---

⁵ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Sociální služby*. [online]

⁶ SMITH, Steven Rathgeb. Nonprofit Organizations and Government: Implications for Policy and Practice. *Journal of Policy Analysis and Management*. 2010, č. 3, s. 620–625. ISSN 1520-6688.

⁷ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. [online]

⁸ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. § 758. [online]

⁹ NEZISKOVKY. CZ. *O neziskových organizacích*. [online]

Územní samosprávné celky (dále jen ÚSC), **obce a kraje**, mohou v rámci své samostatné působnosti zřizovat organizace poskytující sociální služby. Mohou je zřizovat ve formě organizační složky, pokud jde o služby nevyžadující mnoho zaměstnanců, velké prostory a techniku. Jestliže je služba v těchto aspektech náročnější, může ÚSC zřizovat také příspěvkové organizace.

2.3.1 Registrace poskytovatelů sociálních služeb

Poskytovatelé sociálních služeb mají povinnost se registrovat do registru poskytovatelů sociálních služeb. Služby lze v ČR poskytovat jen na základě tohoto oprávnění, které vzniká rozhodnutím o registraci příslušným krajským úřadem. Registr vede krajský úřad a v elektronické podobě jej spravuje MPSV ČR (Michalík, 2008).

Matoušek (2007) tvrdí, že povinnost registrování poskytovatelů je pozitivní stránkou v oblasti sociálních služeb vzhledem k tomu, že uživatelé jsou zranitelní lidé a je potřeba je chránit a zajistit jim základní kvalitu služeb. Rovněž tvrdí, že důležitým nástrojem ochrany klientů je pravidelná kontrola poskytovatelů prostřednictvím institutu inspekce poskytování sociálních služeb.

Registr poskytovatelů sociálních služeb představuje aktuální seznam všech poskytovatelů v ČR. Každý poskytovatel se musí registrovat, avšak existují i výjimky, které registraci nepodléhají. Registrační povinnost nemá osoba blízká a asistent sociální péče poskytující osobě pomoc, pokud činnost nevykonává jako podnikatel. Dále není povinna se registrovat fyzická nebo právnická osoba, která se nachází v jiném členském státě Evropské unie a poskytuje sociální služby dočasně a ojediněle. Registrace se také nevyžaduje u zdravotnických zařízení lůžkové péče poskytujících sociální služby na základě § 52 zákona o sociálních službách (Králová a Rážová, 2012).

V ČR je k 18. 4. 2016 registrováno celkem 5558 poskytovatelů sociálních služeb, z toho 732 tvoří poskytovatelé pečovatelské služby. V Moravskoslezském kraji je evidováno 734 poskytovatelů sociálních služeb.¹⁰

---

¹⁰ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR: *Registr poskytovatelů sociálních služeb*. [online]

2.3.2 Finanční hospodaření příspěvkových organizací

Z důvodu výběru organizace, která bude rozebírána v praktické části, se tato kapitola zabývá příspěvkovými organizacemi podrobněji.

Příspěvková organizace může být zřízena organizační složkou státu nebo ÚSC. Pokud je příspěvková organizace zřízena **organizační složkou státu**, řídí se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. Příspěvková organizace zřízená organizační složkou státu hospodaří s prostředky získanými ze státního rozpočtu (dále jen SR), dále s prostředky ze svých fondů, dary od fyzických nebo právnických osob, prostředky získanými ze zahraničí, z rozpočtů ÚSC a státních fondů. Příspěvková organizace získává také prostředky v rámci hlavní činnosti, poskytuje-li služby za úplatu nebo v rámci jiné činnosti.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů umožňuje **ÚSC** v samostatné působnosti zřizovat příspěvkové organizace obvykle pro činnosti, jejichž cílem není dosahování zisku a zároveň, jejichž struktura vyžaduje samostatnou právní subjektivitu. O zřizování příspěvkových organizací rozhoduje příslušné zastupitelstvo ÚSC. Zřizovatel vydává o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu. O vzniku, rozdělení, sloučení, splnutí či zániku příspěvkové organizace rozhoduje zřizovatel. Ke sloučení a splnutí však může dojít jen u příspěvkových organizací, které byly zřízeny tímž zřizovatelem. Tyto příspěvkové organizace se na rozdíl od příspěvkových organizací zřízených organizační složkou státu zapisují do obchodního rejstříku. Příspěvkové organizace ÚSC mají nárok na příspěvek zřizovatele na hlavní činnost. Vedle toho mohou vyvíjet i doplňkovou činnost, která je vymezena zřizovací listinou. Kontrola hospodaření příspěvkové organizace je v kompetenci zřizovatele. Výnosy z doplňkové činnosti jsou přednostně využity k pokrytí výdajů hlavní činnosti. Příspěvková organizace hospodaří kromě prostředků získaných z hlavní a doplňkové činnosti, příspěvku zřizovatele, prostředků z jiných veřejných rozpočtů a neveřejných zdrojů také s prostředky svých peněžních fondů.

Příspěvková organizace tvoří fondy:

- rezervní,
- fond investic,
- fond odměn a
- fond kulturních a sociálních potřeb (Merlíčková Růžičková, 2011).¹¹

Rezervní fond je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření a může být použit k dalšímu rozvoji činnosti příspěvkové organizace, časovému překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady, úhradě sankcí uložených za porušení rozpočtové kázně nebo k úhradě ztráty minulých let. Se svolením zřizovatele mohou být prostředky rezervního fondu převedeny ve prospěch investičního fondu.

Fond investic je tvořen z odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, investičního příspěvku od zřizovatele, investičních dotací z jiných veřejných rozpočtů, příjmů z prodeje svěřeného dlouhodobého hmotného majetku, darů určených k investičním účelům a převodů z rezervního fondu. Prostředky mohou být použity na pořízení dlouhodobého majetku, úhradu investičních úvěrů, k odvodu do rozpočtu zřizovatele a k navýšení zdrojů určených na financování údržby a oprav majetku, který příspěvková organizace využívá ke své činnosti.

Ze zlepšeného výsledku hospodaření je tvořen **fond odměn**. Pro tvorbu fondu odměn je stanovena maximální hranice, a to do výše 80 % zlepšeného výsledku hospodaření, pokud současně není překročen limit 80 % objemu prostředků na platy. Fond odměn se používá k úhradě odměn zaměstnancům a při překročení stanoveného objemu prostředků na platy.

Fond kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP) je v příspěvkových organizacích forma zaměstnaneckých výhod, které poskytují tyto organizace svým zaměstnancům bez ohledu na jejich platové ohodnocení. Je tvořen základním přidělem, jehož základem pro výpočet je roční objem nákladů zúčtovaných na platy a náhrady

---

¹¹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. § 29. [online]

platů. Prostředky čerpané z FKSP mohou být použity na kulturní akce, sportovní a tělovýchovné akce a rekreaci.¹²

Příspěvková organizace hospodaří s majetkem, který jí byl svěřen zřizovatelem. Kromě toho ale příspěvkové organizace zřízené ÚSC mohou majetek získat například darem, děděním nebo také z doplňkové činnosti. Příspěvková organizace nesmí zřizovat či zakládat právnické osoby a mít majetkovou účast v právnické osobě vzniklé za účelem podnikání. Rovněž nesmí poskytovat dary jiným subjektům.¹³

2.4 Financování sociálních služeb

Způsoby financování sociálních služeb jsou upraveny v zákoně o sociálních službách. Dle současné legislativní úpravy (2016) se uplatňuje systém vícezdrojového financování. Hlavním zdrojem příjmů poskytovatelů sociálních služeb jsou dotace ze SR. Dalšími významnými nástroji jsou příspěvek na péči klientům, ale také platby od klientů z jejich vlastních zdrojů, dotace od zřizovatelů, úhrady z veřejného zdravotního pojištění, dotace z rozpočtů ÚSC, příspěvky obce nebo kraje na provoz příspěvkové organizace, dary, sponzorství, příjmy z vedlejší činnosti nebo ze zdrojů EU.¹⁴ Všechny zdroje příjmů jsou pro financování sociálních služeb velmi důležité, jelikož uživatelé nejsou schopni si uhradit z vlastních zdrojů skutečnou cenu služby.

2.4.1 Dotace ze státního rozpočtu

MPSV ČR každoročně vyhláší dotační řízení. Žádost o poskytnutí dotace podává krajský úřad a dotace jsou následně poskytovány prostřednictvím kraje. K žádosti musí být přiložen i střednědobý plán rozvoje sociálních služeb kraje. Podmínkou pro poskytnutí dotace je zápis poskytovatele v registru poskytovatelů sociálních služeb. Dotace slouží k financování běžných výdajů, které souvisejí s poskytováním sociálních služeb a které jsou v souladu se střednědobým plánem

---

¹² Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. § 29–33. [online]

¹³ § 27 a 37 tamtéž. [online]

¹⁴ MPSV. Právní analýza II. Rozbor právního systému České republiky v oblasti sociálních služeb a jejich financování ve vztahu k právu Společenství v oblasti sociálních služeb v obecném zájmu. 20 - 21 s.

rozvoje sociálních služeb, a není ji možné použít na fakultativní činnosti poskytovatele (Vostatek, 2013). K 1. 1. 2015 byl zákon o sociálních službách novelizován a došlo k přenesení odpovědnosti za rozhodování o výši dotace z MPSV ČR na kraje. Vývoj poskytnutých dotací ze SR v letech 2010–2014 dokumentuje Příloha č. 1.

2.4.2 Příspěvek na péči

Primárním nástrojem pro fungování modelu sociálních služeb je poskytování příspěvku na péči. Jedná se o sociální dávku určenou lidem, kteří vzhledem ke svému zdravotnímu stavu vyžadují pomoc jiné fyzické osoby při zvládání běžných denních úkonů při péči o vlastní osobu. Příspěvek slouží k úhradě péče, kterou příjemci poskytuje buď osoba blízká, asistent sociální péče, registrovaný poskytovatel sociálních služeb, dětský domov nebo speciální lůžkové zařízení hospicového typu. Finanční příspěvek je poskytován přímo uživateli ze SR, nikoliv tomu, kdo péči zajišťuje.

O přiznání příspěvku rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce. Míra závislosti je u každé osoby různá. Zákon o sociálních službách rozlišuje čtyři stupně závislosti, podle kterých se určuje i výše vypláceného příspěvku (Krebs, 2015). Výše příspěvku na péči je popsána v Tab. 2.1.

Tab. 2.1 Výše příspěvku na péči

Stupeň závislosti	Do 18 let věku	Nad 18 let věku
Stupeň I (lehká závislost)	3000 Kč	800 Kč
Stupeň II (středně těžká závislost)	6000 Kč	4000 Kč
Stupeň III (těžká závislost)	9000 Kč	8000 Kč
Stupeň IV (úplná závislost)	12 000 Kč	12 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. § 11.

Závislost osoby je posuzována na základě schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby. Posuzuje se 10 konkrétních činností, při kterých osoba potřebuje pomoc, dohled nebo péči jiné osoby. U osob starších 18 let je osoba lehce závislá, nezvládá-li tři nebo čtyři základní životní potřeby. Osoby se středně těžkou závislostí nejsou schopny zvládat pět až šest základních životních potřeb. Osoby s těžkou

závislostí nejsou schopny zvládnout sedm až osm základních životních potřeb a u osob s úplnou závislostí se jedná o devět až 10 základních potřeb, které není schopna zvládat (Králová a Rážová, 2012).

Jedná se o tyto základní životní potřeby, které jsou vymezeny pomocí následujících aktivit:

- mobilita,
- orientace,
- komunikace,
- stravování,
- oblékání a obouvání,
- tělesná hygiena,
- výkon fyziologické potřeby,
- péče o zdraví,
- osobní aktivity a
- péče o domácnost.¹⁵

Současný model příspěvku na péči předpokládá, že uživatelé vynakládají tyto prostředky na nákup sociálních služeb, avšak skutečnost je jiná. Více než polovina příjemců příspěvku na péči používá příspěvek k zajištění neformální péče prostřednictvím osob blízkých. Prostředky se tak nevracejí zpět do systému sociálních služeb. Existují návrhy, jak systém příspěvku na péči změnit. Asociace poskytovatelů sociálních služeb navrhuje změny ve formě čerpání příspěvku. Osobám s lehkou závislostí by byl příspěvek poskytován jen za podmínky nákupu sociálních služeb od registrovaných poskytovatelů, čímž by byl podpořen rozvoj terénních a ambulantních služeb. Pokud by tyto osoby nevyužívaly příspěvek k nákupu sociálních služeb, předpokládá se, že jejich potřeby zajistí rodinní příslušníci. U osob s vyšším stupněm závislosti by byla část příspěvku vyplácena v hotovosti a část příspěvku by byla realizována věcnou formou. Z toho vyplývá, že o tu část příspěvku, která by byla vyplácena věcnou formou, by byla navýšena dotace poskytovatelům sociálních služeb.

---

¹⁵ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. § 9. [online]

Navrhované změny v systému financování by i nadále umožňovaly uživatelům vybrat si dle jejich preferencí poskytovatele sociálních služeb, přičemž jejich kvalita života by se nesnížila a poskytovatelé sociálních služeb by mohli vytvořit nová pracovní místa.¹⁶

2.4.3 Úhrada klienta za poskytované služby

Sociální služby jsou poskytovány bez úhrady nákladů, s částečnou nebo plnou úhradou nákladů. Klientům je bez úhrady nákladů vždy poskytováno sociální poradenství, dále například raná péče, telefonická krizová pomoc, sociální rehabilitace nebo tlumočnické služby. U pobytových služeb si klienti hradí ubytování, stravu a péči, která jim byla poskytnuta. U terénních služeb hradí úhradu za základní činnosti v rozsahu stanoveném smlouvou o poskytování sociálních služeb (Průša, 2007). Klienti hradí vzniklé náklady ze svých zdrojů, například starobního důchodu nebo vlastních úspor. Ke krytí části nákladů slouží příspěvek na péči. Na financování vzniklých nákladů se mohou podílet i rodinní příslušníci klienta.

Prováděcí vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, stanovuje maximální výše úhrad za ubytování a stravu, ale i za hodinu poskytované péče, popřípadě úkon nebo kilogram prádla. Například za poskytování pečovatelské služby činí maximální výše úhrady 130 Kč za hodinu spotřebovaného času nezbytného k zajištění úkonů, 170 Kč denně za poskytnutí celodenní stravy, 75 Kč za oběd, maximálně 30 Kč za dovážku nebo donášku jídla a velký nákup je limitován 115 Kč. Za kilogram prádla při úkonech praní a žehlení zaplatí klient nejvíce 70 Kč.¹⁷

2.4.4 Financování zdravotní péče v pobytových zařízeních

Mezi další zdroje financování sociálních služeb patří úhrady zdravotní péče poskytnuté uživatelům pobytových sociálních služeb ze základních fondů zdravotních pojišťoven. Poskytovatel pobytových sociálních služeb v týdenních stacionářích, domovech pro osoby se zdravotním postižením, domovech pro seniory a domovech se

---

¹⁶ HORECKÝ, Jiří. Návrhy změny výplaty příspěvku na péči - podněty k odborné diskusi. *FÓRUM sociální politiky*. 2012, č. 6, s. 19-22. ISSN 1802-5854.

¹⁷ Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. § 6. [online]

zvláštním režimem má povinnost zajistit jejich uživatelům zdravotní péči. Zdravotní pojišťovny uzavírají s poskytovateli sociálních služeb smlouvu o zajištění zdravotní péče, na základě které je poskytována ošetrovatelská a rehabilitační zdravotní péče. Sociální služba se tímto ale nestává zdravotnickým zařízením (Průša, 2008).

2.5 Kvalita sociálních služeb

Kvalita je spojována nejen s výrobky, službami, ale i životním prostředím, bydlením, zdravím nebo činnostmi, jako jsou kvalita práce nebo kvalita rozhodování. Kvalita je chápána jako vlastnost nebo souhrn vlastností, které produktu nebo službě dávají schopnost plnit potřeby zákazníka. V technické oblasti je kvalita často označována termínem jakost. Co se týče kvality ve veřejné správě, měla by organizace veřejného sektoru plnit koncepci Good Governance, což znamená, že by měla dělat správné věci správně – kvalitně, efektivně a včas (Vrabková, 2012).

Kvalitní sociální služba respektuje osobní potřeby a požadavky uživatelů, vychází z jejich nároků a osobních cílů, dbá na zlepšování kvality života klientů, snaží se zachovávat lidskou důstojnost a začlenit uživatele do běžného způsobu života ve společnosti. Při hodnocení kvality sociálních služeb je stěžejní očekávání a vnímání služeb uživatelem, avšak každý ze zainteresovaných subjektů nahlíží na kvalitu jinak. Příjemci služeb očekávají přehlednou nabídku služeb a dobrou komunikaci s poskytovatelem. Zadavatelé služeb požadují zvýšení efektivnosti a účinnosti. Organizace poskytující sociální služby se orientuje na lepší spolupráci s klientem a pracovníci organizace mají požadavky týkající se větší přehlednosti průběhu práce a potřeb rozvoje a zlepšování vlastních kompetencí (Malík Holasová, 2014).

2.5.1 Evropské pojetí kvality sociálních služeb

V EU je v kompetenci každé země legislativně vymezit oblast sociálních služeb. Existuje však Dobrovolný evropský rámec pro kvalitu sociálních služeb (dále jen Rámec), který se snaží integrovat chápání kvality sociálních služeb v EU. Rámec se skládá ze tří částí, jimiž jsou koncept sociálních služeb, principy kvality pro sociální služby a metodologické prvky pro vývoj nástrojů kvality. V první části jsou uvedeny definice sociálních služeb. Druhá část obsahuje principy kvality vyjadřující nejběžnější

sdílené hodnoty a třetí část poskytuje výběr metodologických prvků, které by mohly být využívány veřejnou správou k vytváření nástrojů kvality. Nástroje kvality by měly respektovat společná kritéria. Nástroje kvality by měly mít jednoznačnou interpretaci, být snadno kontrolovatelné, aktuální, spolehlivé, přesné a efektivní, aby tak umožnily srovnání s jinými zeměmi.¹⁸

2.5.2 Kvalita sociálních služeb v České republice

Zákon o sociálních službách ukládá poskytovatelům povinnost zajistit uživatelům kvalitu sociálních služeb. Kvalita sociálních služeb je v ČR vymezena souborem standardů kvality sociálních služeb. Standardy poskytovatelům definují, jak má vypadat kvalitní sociální služba, ale vzhledem k diverzitě poskytovaných sociálních služeb jsou pouze obecné (Malík Holasová, 2014).

Kvalita sociálních služeb je ověřována pomocí 15 standardů kvality, které jsou rozděleny do tří skupin:

- oblast procesní,

Standard 1	Cíle a způsoby poskytování sociálních služeb
Standard 2	Ochrana práv osob
Standard 3	Jednání se zájemcem o sociální službu
Standard 4	Smlouva o poskytování sociální služby
Standard 5	Individuální plánování průběhu sociální služby
Standard 6	Dokumentace o poskytování sociální služby
Standard 7	Stížnosti na kvalitu nebo způsob poskytování sociální služby
Standard 8	Návaznost poskytované sociální služby na další dostupné zdroje
- oblast personální,

Standard 9	Personální a organizační zajištění sociální služby
Standard 10	Profesní rozvoj zaměstnanců

---

¹⁸ DOBROVOLNÝ EVROPSKÝ RÁMEC PRO KVALITU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB. Výbor pro sociální ochranu. [online]

- oblast provozní,

Standard 11	Místní a časová dostupnost poskytované sociální služby
Standard 12	Informovanost o poskytované sociální službě
Standard 13	Prostředí a podmínky
Standard 14	Nouzové a havarijní situace
Standard 15	Zvyšování kvality sociální služby (Malík Holasová, 2014).

2.5.3 Dimenze kvality

Kvalita služeb může být hodnocena na základě řady indikátorů. Hodnocením služeb se zabýval Avedis Donabedian (1982), který rozlišil tři dimenze kvality. Jedná se o kvalitu z hlediska struktury péče, z hlediska procesu péče a z hlediska výsledků péče.

Kvalita strukturní se týká financování organizace, personálního a organizačního potenciálu a je nejlépe měřitelná. Indikátory mohou být například finanční náročnost, finanční náklady na další vzdělávání, čekací lhůty nebo využití pracovního času na přímou péči.

Kvalita procesní zkoumá, jak jsou využívány zdroje k dosahování cílů služby. Zaměřuje se na pracovní postupy, formy komunikace a spolupráce v organizaci. Jako ukazatele se využívají plány péče, analýzy potřeb nebo postupy zohledňující ochranu dat.

Kvalita výsledná je nejobtížněji měřitelná. Posuzováno může být uspokojování skutečných potřeb klienta, spokojenost klienta s poskytovanými službami nebo efektivní řešení nepříznivé sociální situace (Donabedian, 1982; Malík Holasová, 2014).

2.6 Efektivita v sociálních službách

Efektivita je schopnost organizace dosahovat cílů, které si vytyčila. V rámci efektivity jsou porovnávány prvotní záměry se skutečností. Efektivita se zabývá tím, zda děláme správné věci přispívající k dosažení cílů (Malík Holasová, 2014).

Efektivní sociální služba kontroluje, zda jsou naplňovány základní parametry efektivity, kterými jsou kvalita, potřebnost, dostupnost a nákladovost.

Efektivitu služeb je možné dělit:

- z hlediska výkonnosti služby: využití pracovního času na přímou péči, finanční náročnost, celkový počet klientů na jednoho pracovníka,
- z hlediska věcného: uspokojování skutečných potřeb, zpětná vazba klientů, úspěšnost dosahování stanovených cílů služby.¹⁹

---

¹⁹ ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA – PRACOVNÍ SKUPINA Č. 6. Moravskoslezský kraj. [online]

3 ANALÝZA ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

V této části bakalářské práce je blíže představena zkoumaná organizace a provedena analýza hospodaření vybrané příspěvkové organizace za pětileté období, tj. 2010–2014. Ke zhodnocení hospodaření byla použita metoda vertikální analýzy. V rozboru hospodaření jsou v jednotlivých letech rozebrány náklady a výnosy organizace zjištěné z výkazů zisků a ztrát za sledované období. Významné položky jsou procentuálně vyjádřeny srovnáním s celkovými částkami. Dále je rozebrán vývoj výsledků hospodaření za sledované období a hospodaření fondů, které organizace tvoří. Následuje analýza činnosti organizace, která spočívá ve výpočtu dvou ukazatelů - počet uživatelů na jeden úvazek pracovníka v přímé péči a průměrný denní počet hodin strávený realizací úkonů služby na jednoho pracovníka v přímé péči. Hodnoty ukazatelů jsou srovnány s průměrem registrovaných organizací poskytujících pečovatelskou službu v Moravskoslezském kraji zapojených do realizace projektu Evaluace poskytování sociálních služeb v Moravskoslezském kraji.

3.1 Charakteristika organizace Pečovatelská služba Hrabyně, příspěvková organizace

Pečovatelská služba Hrabyně, příspěvková organizace (dále jen PS Hrabyně) byla zřízena obcí Hrabyně v roce 2004. Posláním PS Hrabyně je poskytování pomoci lidem se sníženou soběstačností, kteří vzhledem ke svému zdravotnímu postižení nebo věku vyžadují pomoc druhé osoby. Nabízí služby, které vedou k podpoře samostatného života v domácím prostředí, k zachování vlastních hodnot a důstojnosti. PS Hrabyně zajišťuje klientovi potřebnou péči ve vlastním sociálním prostředí a umožňuje mu tak žít v přirozeném prostředí domova. Klient má tak stále možnost udržovat vztahy s okolím, rodinou a nevzniká zde nutnost umístění do pobytového zařízení. Hlavním cílem je umožnit tělesně postiženým občanům žít v bezbariérových bytech plnohodnotný život. Činnost pečovatelské služby spočívá v poskytování péče týkající se zajištění všech základních životních potřeb a zajištění chodu domácnosti, které si z důvodu svého zdravotního postižení nejsou schopni zajistit sami. Čas, četnost a rozsah

služeb je sjednán s uživatelem individuálně dle jeho potřeb. Vychází se vždy z konkrétních potřeb uživatele s ohledem na provozní a personální možnosti poskytovatele. Rozsah a charakter poskytování služeb je upraven smlouvou o poskytování sociálních služeb, která se uzavírá mezi uživatelem a poskytovatelem. Pečovatelská služba je poskytována denně, v pracovní dny, i o víkendech a svátcích, od 6 do 22 hodin. Doplňková činnost není vykonávána.

3.2 Poskytované služby

Podle §40 zákona o sociálních službách se rozlišuje pět základních činností. V rámci těchto činností PS Hrabyně poskytuje jen vybrané úkony²⁰.

- **Pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu:** Z toho konkrétně PS Hrabyně poskytuje úkony pomoci při prostorové orientaci a samostatném pohybu ve vnitřním prostoru, pomoci při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek, pomoci a podpory při podávání jídla a pití a pomoci při přesunu na lůžko a invalidní vozík.
- **Pomoc při osobní hygieně:** pomoc při běžných úkonech osobní hygieny, pomoc při použití WC a pomoc při základní péči o vlasy a nehty.
- **Poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy:** donáška jídla, pomoc při přípravě jídla a pití.
- **Pomoc při zajištění chodu domácnosti:** praní a žehlení osobního prádla, popřípadě jeho drobné opravy, praní a žehlení ložního prádla, popřípadě jeho drobné opravy, běžné nákupy a pochůzky, pomoc při zajištění velkého úklidu domácnosti, například sezonního úklidu, úklidu po malování, běžný úklid a údržba domácnosti.
- **Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím:** doprovázení dospělých do školy, školského zařízení, zaměstnání, k lékaři, na orgány veřejné moci a instituce poskytující veřejné služby a doprovázení zpět.

---

²⁰ dle vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

3.3 Analýza hospodaření

Analýza hospodaření bude zpracovávána dle interních dokumentů organizace, tj. výročních zpráv a účetních výkazů za období let 2010–2014. Tato část bakalářské práce vychází i ze sdělení koordinátorky PS Hrabyně. Rozbor položek účetních výkazů metodou vertikální analýzy spočívá v procentuálním vyjádření podílu jednotlivých položek k celku. Procentuální údaje jsou uvedeny v Příloze č. 2 a č. 3. Údaje v tabulkách jsou zaokrouhleny na dvě desetinná místa.

3.3.1 Hospodaření v roce 2010

Počet uživatelů v roce 2010 činil 63, z toho 29 mužů a 34 žen. V roce 2010 PS Hrabyně uzavřela dvě nové smlouvy o poskytování sociálních služeb. V organizaci v roce 2010 pracovalo 13 zaměstnanců, 12 pracovníků v přímé péči a jeden pracovník v nepřímé péči na zkrácený úvazek. Výše pracovních úvazků byla 12,25.²¹ V říjnu 2010 jedna pracovnice úspěšně dokončila vzdělání ve vzdělávacím programu „Pracovník v sociálních službách se zaměřením na přímou obslužnou péči“.

Tab. 3.1 Náklady v roce 2010 (v tis. Kč)

Náklady	V tis. Kč
Náklady z činnosti	3785,47
Spotřeba materiálu	40,62
Spotřeba energie	60,35
Cestovné	2,22
Ostatní služby	146,09
Mzdové náklady	2556,80
Zákonné sociální pojištění	869,31
Jiné sociální pojištění	10,91
Zákonné sociální náklady	51,14
Jiné sociální náklady	48,03
Ostatní náklady z činnosti	0
Jiné daně a poplatky	0
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	0
Finanční náklady	10,73
Ostatní finanční náklady	10,73
Náklady celkem	3796,20

Zdroj: Výkaz zisku a ztráty 2010. Vlastní zpracování.

²¹ viz dále Tab. 3.15.

Tab. 3.1 ukazuje náklady v roce 2010. Nejvyšší nákladovou položku tvořily mzdové náklady, které se částkou 2 556 800 Kč podílely 67 %, a zákonné sociální pojištění, které výši 869 310 Kč činily více než 22 % z celkových nákladů. Na krytí mzdových nákladů, odvody na sociální a zdravotní pojištění a na odvody do FKSP byla použita dotace MPSV ČR a příjmy od klientů. Ostatní provozní náklady byly hrazeny z příjmů z vlastních výkonů. Přidělená dotace byla pro rok 2010 vyčerpána. Další významnou nákladovou položku tvořily ostatní služby, 146 090 Kč (4 %), do kterých se zahrnuje nájemné, poplatky za telefonní služby, praní prádla, školení a náklady na zpracování mzdové a personální agendy. Mzdová a personální agenda organizace je zajišťována externě na základě smlouvy s účetní firmou.

Tab. 3.2 Výnosy v roce 2010 (v tis. Kč)

Výnosy	V tis. Kč
Výnosy z činnosti	1433,45
Výnosy z vlastních výkonů	1384,57
Čerpání fondů	48,78
Ostatní výnosy z činnosti	0
Finanční výnosy	0,72
Úroky	0,72
Výnosy z transferů	2340,00
Výnosy celkem	3774,17

Zdroj: Výkaz zisku a ztráty 2010. Vlastní zpracování.

PS Hrabyně hospodaří s peněžními prostředky získanými vlastní činností a z dotací MPSV ČR, jak dokumentuje Tab. 3.2. Peněžní prostředky získané vlastní činností tvoří platby klientů pečovatelské služby za poskytnuté služby. PS Hrabyně žádala o dotaci ze SR ve výši 2 656 000 Kč. Poskytnutá dotace MPSV ČR na rok 2010 byla PS Hrabyně přidělena ve výši 2 340 000 Kč (62 %). Výnosy z úhrad klientů za rok 2010 činily 1 384 570 Kč, čímž se na celkových výnosech podílely z více než 36 %. Výše úhrady za hodinu poskytování sociálních služeb byla 90 Kč.

3.3.2 Hospodaření v roce 2011

Počet uživatelů v roce 2011 činil 50, z toho 18 mužů a 32 žen. V organizaci pracovalo 12 zaměstnanců. V průběhu roku 2011 organizace uzavřela šest nových smluv o poskytování sociálních služeb. Pět uživatelů služby v průběhu roku 2011

zemřelo. Sdružení vozíčkářů Hrabyně 201 vylepšilo pro klienty PS Hrabyně službu na zavolání a pořídilo nový monitor, který PS Hrabyně využívá, avšak zařízení zůstalo ve vlastnictví Sdružení vozíčkářů Hrabyně 201.

Tab. 3.3 Náklady v roce 2011 (v tis. Kč)

Náklady	V tis. Kč
Náklady z činnosti	3570,65
Spotřeba materiálu	64,31
Spotřeba energie	0
Cestovné	2,23
Ostatní služby	208,11
Mzdové náklady	2381,07
Zákonné sociální pojištění	809,57
Jiné sociální pojištění	10,17
Zákonné sociální náklady	23,82
Jiné sociální náklady	66,07
Ostatní náklady z činnosti	5,31
Jiné daně a poplatky	0
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	0
Finanční náklady	6,22
Ostatní finanční náklady	6,22
Náklady celkem	3576,87

Zdroj: Výkaz zisku a ztráty 2011. Vlastní zpracování.

Celkové náklady v roce 2011 činily 3 576 869,86 Kč, jak je možné zjistit z Tab. 3.3. Mzdové náklady se částkou 2 381 071 Kč podílely na celkových nákladech více než 66 %. Odvody na zákonné sociální pojištění tvořily 22,6 %. Náklady na spotřebu materiálu, kam můžeme zařadit ochranné pomůcky nebo čisticí prostředky a kancelářské potřeby, činily 64 310 Kč (2 %).

Tab. 3.4 Výnosy v roce 2011 (v tis. Kč)

Výnosy	V tis. Kč
Výnosy z činnosti	1387,68
Výnosy z vlastních výkonů	1383,79
Čerpání fondů	0
Ostatní výnosy z činnosti	3,88
Finanční výnosy	0,05
Úroky	0,05
Výnosy z transferů	2389,00
Výnosy celkem	3776,73

Zdroj: Výkaz zisku a ztráty 2011. Vlastní zpracování.

Tab. 3.4 Výnosy v roce 2011 (v tis. Kč) ukazuje výnosy v roce 2011. Pro rok 2011 žádala PS Hrabyně o dotaci ze SR ve výši 2 471 000 Kč. Poskytnutá dotace MPSV ČR byla přidělena ve výši 2 389 000 Kč, čímž se na celkových výnosech podílela z 63 %. Rozhodnutím MPSV ČR bylo přiděleno 2 059 000 Kč, v srpnu 2011 byla zaslána splátka navýšení neinvestiční dotace v celkové výši 80 000 Kč a v prosinci 2011 zaslána druhá splátka navýšení neinvestiční dotace v celkové výši 250 000 Kč. Dotace byla použita na krytí mzdových nákladů, na odvody na sociální a zdravotní pojištění a na odvody do FKSP. Úhrady od klientů činily 1 383 793 Kč, respektive 36,6 % z celkových výnosů. S účinností od 1. 3. 2011 se změnila výše úhrady za jednu hodinu poskytování sociální služby, a to z částky 90 Kč na 100 Kč za jednu hodinu.

3.3.3 Hospodaření v roce 2012

Počet uživatelů v roce 2012 činil 62, z toho 25 mužů a 37 žen. V organizaci bylo zaměstnáno 12 zaměstnanců. V průběhu roku organizace uzavřela osm nových smluv o poskytování sociálních služeb. Sdružení vozíčkářů Hrabyně 201 vylepšilo pro klienty PS Hrabyně službu na zavolání a pořídilo nový mobilní telefon, který poskytlo do užívání pečovatelské služby. Mobilní telefon je součástí signalizačního systému, který je instalován v kanceláři PS Hrabyně a v bytovém domě, kde je pečovatelská služba poskytována. V průběhu roku absolvovali zaměstnanci vzdělávací program „Zásady poskytování sociálních služeb, první pomoc a ošetřovatelská péče se zaměřením na osoby se zdravotním postižením a seniory v zařízeních sociálních služeb“.

Tab. 3.5 Náklady v roce 2012 (v tis. Kč)

Náklady	V tis. Kč
Náklady z činnosti	3593,44
Spotřeba materiálu	8,05
Spotřeba energie	0
Cestovné	2,76
Ostatní služby	222,44
Mzdové náklady	2451,36
Zákonné sociální pojištění	829,22
Jiné sociální pojištění	10,12
Zákonné sociální náklady	24,52
Jiné sociální náklady	39,65
Ostatní náklady z činnosti	5,31
Jiné daně a poplatky	0
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	0
Finanční náklady	0
Ostatní finanční náklady	0
Náklady celkem	3593,44

Zdroj: Výkaz zisku a ztráty 2012. Vlastní zpracování.

Tab. 3.5 ukazuje, že nejvyšší náklady v roce 2012 tvoří osobní náklady (mzdy, zákonné sociální pojištění, zákonné sociální náklady), které se na celkových nákladech podílí téměř 92 %. Ostatní služby ve výši 222 438,65 Kč vykazovaly 6,2 % celkových nákladů ve sledovaném období.

Tab. 3.6 Výnosy v roce 2012 (v tis. Kč)

Výnosy	V tis. Kč
Výnosy z činnosti	1495,94
Výnosy z vlastních výkonů	1495,94
Čerpání fondů	0
Ostatní výnosy z činnosti	0
Finanční výnosy	0,06
Úroky	0,06
Výnosy z transferů	2352,00
Výnosy celkem	3848,00

Zdroj: Výkaz zisku a ztráty 2012. Vlastní zpracování.

PS Hrabyně podávala žádost o dotaci ze SR na rok 2012 ve výši 2 896 000 Kč. Poskytnutá dotace MPSV ČR byla přidělena v částce 2 352 000 Kč, jak dokumentuje Tab. 3.6. Finanční prostředky byly organizaci zaslány ve třech splátkách prostřednictvím Moravskoslezského kraje. Dotace se na celkových výnosech podílela 61 %. Za jednu hodinu poskytování sociální služby zaplatili klienti PS Hrabyně 100 Kč.

3.3.4 Hospodaření v roce 2013

Počet uživatelů v roce 2013 činil 61, z toho 23 mužů a 38 žen. V organizaci pracovalo 12 zaměstnanců. V roce 2013 organizace uzavřela šest nových smluv o poskytování sociálních služeb a čtyři uživatelé služby v průběhu roku 2013 zemřeli. Zaměstnanci PS Hrabyně absolvovali školení k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci odborně způsobilou osobou v prevenci rizik a školení „Zásady poskytování sociálních služeb, první pomoc a ošetrovatelská péče se zaměřením na osoby se zdravotním postižením a seniory v zařízeních sociálních služeb“.

Tab. 3.7 Náklady v roce 2013 (v tis. Kč)

Náklady	V tis. Kč
Náklady z činnosti	3506,06
Spotřeba materiálu	29,36
Spotřeba energie	0
Cestovné	0
Ostatní služby	228,02
Mzdové náklady	2355,39
Zákonné sociální pojištění	793,50
Jiné sociální pojištění	10,14
Zákonné sociální náklady	84,34
Jiné sociální náklady	0
Ostatní náklady z činnosti	5,31
Jiné daně a poplatky	0
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	0
Finanční náklady	0
Ostatní finanční náklady	0
Náklady celkem	3506,06

Zdroj: Výkaz zisku a ztráty 2013. Vlastní zpracování.

Jak je patrné z Tab. 3.7, celkové náklady v roce 2013 činily 3 506 056,88 Kč. Nejvyšší nákladovou položkou byly mzdové náklady ve výši 2 355 393 Kč, což představovalo 67 % celkových nákladů organizace. V roce 2013 organizace nakoupila pro zaměstnance nové pracovní oděvy. To se projevilo růstem nákladů na spotřebu materiálu. Náklady na spotřebu materiálu, které byly v hodnotě 29 361,40 Kč (1 %), rovněž tvořily náklady na čisticí prostředky nebo ochranné pomůcky.

Tab. 3.8 Výnosy v roce 2013 (v tis. Kč)

Výnosy	V tis. Kč
Výnosy z činnosti	1609,36
Výnosy z vlastních výkonů	1482,36
Čerpání fondů	127,00
Ostatní výnosy z činnosti	0
Finanční výnosy	0,07
Úroky	0,07
Výnosy z transferů	1905,00
Výnosy celkem	3514,44

Zdroj: Výkaz zisku a ztráty 2013. Vlastní zpracování.

Tab. 3.8 ukazuje, že nejvyšší výnosovou položkou byla dotace poskytnutá MPSV ČR. Na rok 2013 byla organizaci přidělena ve výši 1 905 000 Kč, což je 54 % celkových výnosů. Výnosy z vlastních výkonů činily 1 482 358 Kč a na celkových výnosech se projevíly ze 42 %. Výše úhrady za jednu hodinu poskytované sociální služby byla ve výši 100 Kč.

3.3.5 Hospodaření v roce 2014

V roce 2014 využívalo pečovatelskou službu 55 klientů, z toho 21 mužů a 34 žen. V organizaci pracovalo 12 zaměstnanců. V červnu 2014 byla PS Hrabyně zapojena do projektu Evaluace poskytování sociálních služeb v Moravskoslezském kraji, který byl podporován z Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Cílem projektu bylo zahájit činnosti vedoucí k optimalizaci sítě sociálních služeb v Moravskoslezském kraji prostřednictvím analýzy činností jednotlivých sociálních služeb a jejich personálního zajištění. V průběhu roku 2014 organizace neuzavřela žádnou novou smlouvu o poskytování sociálních služeb a šest uživatelů služby v průběhu roku 2014 zemřelo.

Tab. 3.9 Náklady v roce 2014 (v tis. Kč)

Náklady	V tis. Kč
Náklady z činnosti	3639,51
Spotřeba materiálu	57,35
Spotřeba energie	0
Cestovné	3,11
Ostatní služby	223,69
Mzdové náklady	2364,34
Zákonné sociální pojištění	798,53
Jiné sociální pojištění	9,13
Zákonné sociální náklady	36,50
Jiné sociální náklady	55,88
Ostatní náklady z činnosti	5,31
Jiné daně a poplatky	0,10
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	85,51
Finanční náklady	0
Ostatní finanční náklady	0
Náklady celkem	3639,51

Zdroj: Výkaz zisku a ztráty 2014. Vlastní zpracování.

Celkové náklady v roce 2014 byly ve výši 3 639 507,79 Kč, jak je možné vyčíst z Tab. 3.9. Nejvíce peněžních prostředků bylo v tomto roce vydáno na mzdy zaměstnanců. Osobní náklady činily 3 199 371,6 Kč, tedy téměř 88 %. V prosinci 2014 organizace pořídila nový majetek. Bylo zakoupeno 12 kancelářských židlí, kancelářský nábytek (2 stoly a 2 skříně), 4 šatní skříně, notebook, mikrovlnná trouba a rádio. Organizace také pořídila počítačový program „Pečovatelská služba“, který pokrývá řadu agend pečovatelské služby.

Tab. 3.10 Výnosy v roce 2014 (v tis. Kč)

Výnosy	V tis. Kč
Výnosy z činnosti	1730,81
Výnosy z vlastních výkonů	1585,81
Čerpání fondů	145,00
Ostatní výnosy z činnosti	0
Finanční výnosy	0,06
Úroky	0,06
Výnosy z transferů	2196,90
Výnosy celkem	3927,77

Zdroj: Výkaz zisku a ztráty 2014. Vlastní zpracování.

Poskytnutá dotace MPSV ČR na rok 2014 byla PS Hrabyně přidělena ve výši 1 983 000 Kč, jak je patrné z Tab. 3.10. V prosinci 2014 obdržela organizace od Krajského úřadu Moravskoslezského kraje mimořádné navýšení finančních prostředků, které s ohledem na růst tarifních platů zaměstnanců ve veřejných službách o 3,5 % vyčlenila vláda České republiky pro rok 2014. Pečovatelské službě byla zaslána splátka mimořádně přidělené neinvestiční dotace v celkové výši 213 900 Kč. Celková výše přijatých dotací poté činila 2 196 900 Kč, respektive 55,9 %. Čerpání fondů se na celkových výnosech částkou 145 000 Kč podílelo 3,7 %. S účinností od 1. 1. 2014 byla navýšena výše úhrady za hodinu poskytované péče na 120 Kč za hodinu.

3.3.6 Výsledky hospodaření v letech 2010–2014

V předchozích kapitolách byly analyzovány náklady a výnosy PS Hrabyně v letech 2010–2014. Organizace hospodaří dle rozpočtu, který musí být každoročně sestavován jako vyrovnaný. Rozpočet organizace zahrnuje jen náklady a výnosy související s poskytovanými službami. Výsledky hospodaření ve sledovaných letech znázorňuje Tab. 3.11.

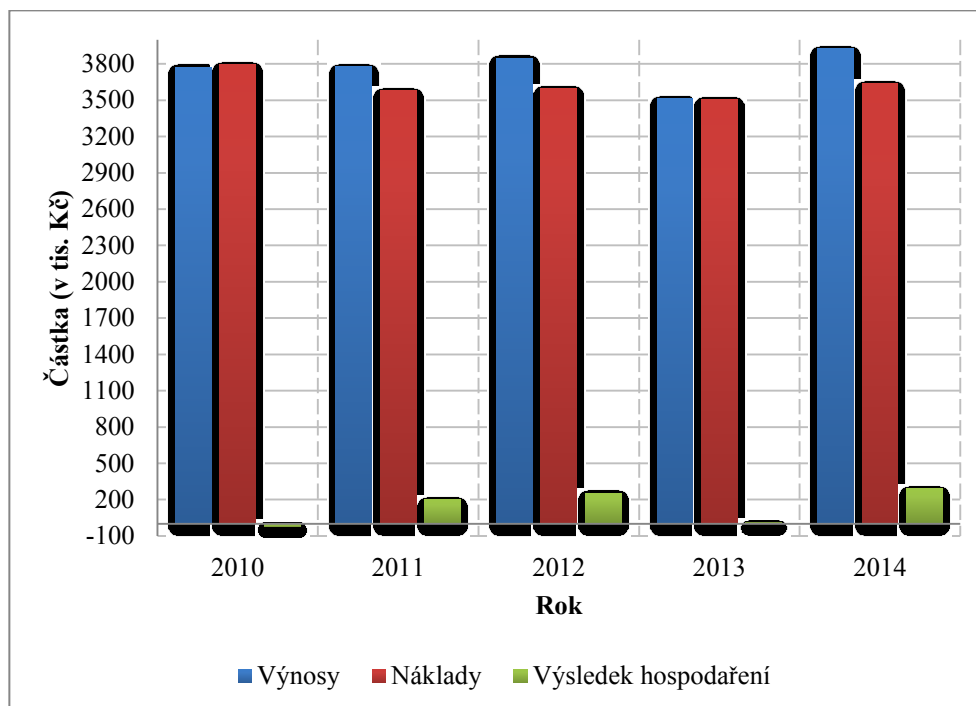
Tab. 3.11 Výnosy, náklady a výsledky hospodaření v letech 2010–2014 (v tis. Kč)

Ukazatel	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Výnosy	3774,17	3776,73	3848,00	3514,44	3927,77
Náklady	3796,20	3576,87	3593,44	3506,06	3639,51
Výsledek hospodaření	-22,03	199,86	254,57	8,38	288,26

Zdroj: Výkazy zisku a ztráty 2010–2014. Vlastní zpracování.

Z Tab. 3.11 je patrné, že organizace hospodařila se zhoršeným výsledkem hospodaření pouze v roce 2010. Ztrátu v tomto roce organizace pokryla z rezervního fondu a z prostředků získaných na základě žádosti z MPSV ČR. V roce 2011 dosahovala PS Hrabyně zlepšeného výsledku hospodaření 199 856,21 Kč. Rovněž v následujících letech dosahovala organizace zlepšeného výsledku hospodaření, který použila na tvorbu rezervního fondu a fondu odměn. Vývoj výnosů, nákladů a výsledků hospodaření ilustruje Obr. 3.1.

Obr. 3.1 Výnosy, náklady a výsledky hospodaření v letech 2010–2014 (v tis. Kč)

Zdroj: Výkazy zisku a ztráty 2010–2014. Vlastní zpracování.

3.3.7 Hospodaření fondů

Jak bylo uvedeno v kapitole 2.3.2, příspěvkové organizace ÚSC hospodaří s peněžními prostředky svých fondů. PS Hrabyně vytváří fond rezervní, fond odměn a FKSP. Fond investic organizace nevytváří, jelikož doposud nepořídila žádný majetek, který by měl být odepisován. U každého fondu se sleduje počáteční stav, tvorba, čerpání a konečný stav.

Fond odměn je určen k úhradě odměn zaměstnancům a hradí se z něj případné překročení stanoveného objemu prostředků na platy (Morávek a Prokúpková, 2015). Fond odměn je v PS Hrabyně tvořen i čerpán nepravidelně.

Rezervní fond je vytvářen ze zlepšeného výsledku hospodaření. Údaje o tvorbě, čerpání a zůstatku rezervního fondu jsou zaznamenány v Tab. 3.12. Finanční prostředky na pokrytí ztráty PS Hrabyně čerpala z rezervního fondu pouze v roce 2010. Od roku 2012 byly do fondu přidělovány peněžní prostředky ze zlepšeného výsledku hospodaření.

Tab. 3.12 Rezervní fond v letech 2010–2014 (v Kč)

Ukazatel	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Počáteční stav	14 220	0	0	17 925,29	68 840,13
Tvorba fondu	0	0	17 925,29	50 914,84	1675,35
Čerpání fondu	14 220	0	0	0	0
Konečný stav	0	0	17 925,29	68 840,13	70 515,48

Zdroj: Přílohy účetní závěrky 2010–2014. Vlastní zpracování.

Tvorba a čerpání **FKSP** probíhala do roku 2014 v souladu s vyhláškou č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů. Do fondu je přidělována částka ve výši 1,5 % ročního objemu nákladů na platy, náhrady platů a odměny za pracovní pohotovosti zaměstnanců.²² Prostředky tohoto fondu jsou určeny na příspěvky na stravování, příspěvek zaměstnancům na jubileum a vitamínové prostředky pro zaměstnance. Podrobnější tvorbu, čerpání a konečný stav ukazuje Tab. 3.13.

Tab. 3.13 Tvorba, čerpání a zůstatek FKSP v letech 2010–2014 (v Kč)

Ukazatel	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Počáteční stav	32 804,10	31 035,10	11 723,70	5268,70	12 655,90
Tvorba fondu	25 570,00	23 816,00	24 520,00	23 561,00	23 648,60
Čerpání fondu	27 339,00	43 127,40	30 975,00	16 173,80	13 675,00
Konečný stav	31 035,10	11 723,70	5268,70	12 655,90	22 629,50

Zdroj: Přílohy účetní závěrky 2010–2014. Vlastní zpracování.

3.4 Analýza činnosti

Analýza činnosti bude zpracovávána dle interních dokumentů organizace, tj. statistických výkazů za sledované období 2010–2014. Tato část bakalářské práce vychází i ze sdělení koordinátorky PS Hrabyně a výsledků projektu Evaluace poskytování sociálních služeb v Moravskoslezském kraji.

²² Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů. §2. [online]

3.4.1 Činnosti a úkony pečovatelské služby

Tab. 3.14 definuje činnosti a úkony pečovatelské služby a specifikuje, v jakém objemu jsou činnosti sociální práce v PS Hrabyně realizovány. Tab. 3.14 se týká roku 2014, avšak rozsah poskytované péče (podíl v %) je ve všech letech velmi podobný. Údaje vycházejí ze statistických výkazů organizace a z informací sdělených koordinátorkou PS Hrabyně v rámci realizovaných rozhovorů. Úkony PS Hrabyně podrobněji dokumentuje Příloha č. 4.

Tab. 3.14 Hlavní činnosti a úkony PS Hrabyně

Základní činnosti²³	Úkony²⁴ / specifikace úkonu	Podíl (v %)
Pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu	Pomoc a podpora při podávání jídla a pití	0,54
	Pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek	9,64
	Pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním prostoru	0,05
	Pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík	1,71
Pomoc při osobní hygieně	Pomoc při úkonech osobní hygieny	12,07
	Pomoc při základní péči o vlasy a nehty	0,2
	Pomoc při použití WC	66,85
Poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy	Dovoz nebo donáška jídla	0,77
	Pomoc při přípravě jídla a pití	0,76
Pomoc při zajištění chodu domácnosti	Běžný úklid a údržba domácnosti	6,71
	Pomoc při zajištění velkého úklidu domácnosti, například sezonního úklidu, úklidu po malování	0,11
	Běžné nákupy a pochůzky	0,2
	Praní a žehlení ložního prádla, popřípadě jeho drobné opravy	0,03
	Praní a žehlení osobního prádla, popřípadě jeho drobné opravy	0,04
Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím	Doprovázení dospělých do školy, školského zařízení, zaměstnání, k lékaři, na orgány veřejné moci a instituce poskytující veřejné služby a doprovázení zpět	0,28
Fakultativní služby	Pomoc se zvířaty	0,04
Celkem		100%

Zdroj: Interní dokumenty 2014. Vlastní zpracování.

²³ dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ dle vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Z Tab. 3.14 je patrná převaha úkonů v oblasti pomoci při osobní hygieně. Tyto úkony jsou PS Hrabyně poskytovány z více než 79 %. Struktura poskytované péče se odvíjí od potřeb klientů. Vzhledem k tomu, že cílovou skupinou PS Hrabyně jsou především klienti se zdravotním, respektive tělesným postižením, dá se předpokládat, že tyto úkony budou zajišťovány v nejvyšší míře. Z jednotlivých úkonů je klientům nejčastěji poskytován úkon pomoc při použití WC (66,85 %), následuje úkon pomoc při úkonech osobní hygieny (12,07 %), který zahrnuje zejména pomoc při koupeli. Dále dominuje poskytování úkonu pomoci při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek (9,64 %). Tento úkon je poskytován uživatelům, kteří nejsou schopni se svépomocí obléknout nebo svléknout. Úkon zahrnuje nachystání oblečení, oblékání a svlékání, přidržení oděvu, rozepínání a zapínání zipů a knoflíků a také obouvání a zavazování obuvi. Často je klientům poskytován i úkon, v rámci kterého pečovatelský pomáhají klientům s běžným úklidem domácnosti (6,71 %). V minimální míře jsou poskytovány fakultativní úkony, praní a žehlení, pomoc při zajištění velkého úklidu a pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním prostoru (doprovod klienta po bytě).

3.4.2 Počet uživatelů na jeden úvazek pracovníka v přímé péči

Tento ukazatel je ovlivněn zejména faktorem velikosti rozsahu péče poskytované klientovi a také vzdáleností mezi jednotlivými domácnostmi uživatelů. Ukazatel se může lišit vzhledem k nepravidelnostem v čerpané péči klienty, velikosti dané služby nebo velikosti území, na němž je pečovatelská služba poskytována.²⁵

Tab. 3.15 Počet zaměstnanců PS Hrabyně a jejich úvazků v letech 2010–2014

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Počet zaměstnanců	13	12	12	12	12
Úvazky celkem	12,25	11,25	11,25	11,25	11,25
Úvazky v přímé péči	12	11	11	11	11

Zdroj: Výroční zprávy a statistické výkazy 2010–2014. Vlastní zpracování.

²⁵ ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA – PRACOVNÍ SKUPINA Č. 6. Moravskoslezský kraj. [online]

V Tab. 3.15 lze pozorovat vývoj počtu zaměstnanců a jejich úvazků v PS Hrabyně ve sledovaném období 2010–2014. Organizace zaměstnává pracovníky v přímé péči, pečovatelky, a jednoho pracovníka v nepřímé péči, koordinátora na částečný pracovní úvazek. Ředitelka organizace má kumulovanou funkci.

Tab. 3.16 Počet klientů PS Hrabyně v letech 2010–2014

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Počet klientů	63	50	62	61	55

Zdroj: Roční výkazy o sociálních službách a sociální péči 2010–2014. Vlastní zpracování.

Vývoj počtu uživatelů PS Hrabyně je obsahem Tab. 3.16. Důvody ukončení využívání služeb jsou u klientů různé. V nejvyšší míře evidovaným důvodem odchodu je úmrtí uživatele. Druhým nejčastějším důvodem ukončení je odchod do pobytových zařízení.

Počet uživatelů na jeden úvazek pracovníka v přímé péči

$$\text{Počet uživatelů na 1 úvazek pracovníka v přímé péči} = \frac{\text{počet klientů}}{\text{úvazky v přímé péči}} \quad (3.1)$$

Tab. 3.17 Počet uživatelů na jeden úvazek pracovníka v přímé péči

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Počet uživatelů na jeden úvazek pracovníka v přímé péči	5,25	4,55	5,64	5,55	5
Průměrný počet klientů dle projektu Evaluace poskytování sociálních služeb v Moravskoslezském kraji definován pro různé situace					
Optimum	5				
Základ	5,5				
Krize	8,5				

Zdroj: Závěrečná zpráva – pracovní skupina č. 6 a vlastní výpočty dle statistických výkazů organizace.

Z Tab. 3.17 lze vyčíst, že v průběhu sledovaných let se počet uživatelů na jeden úvazek pracovníka v přímé péči výrazně neměnil. Výsledné hodnoty byly vypočteny dle vzorce 3.1. Ve srovnání s průměrnými počty klientů, které byly v projektu Evaluace poskytování sociálních služeb v Moravskoslezském kraji stanoveny v různých situacích

jako optimální, se hodnoty ukazatele pohybují mezi hodnotami situace optima a základu. Jednotlivé hodnoty ukazatele byly stanoveny pro organizace poskytující služby v běžné sídlištní aglomeraci a doba přepravy ke klientům je do 20 minut. **Situace optima** je charakterizována jako stav, kdy služba disponuje dostatkem finančních prostředků na krytí odměn, zaměstnaneckých výhod nebo dodatečného vzdělávání zaměstnanců. **Situace základu** předpokládá nedostatek finančních prostředků na krytí odměn, individuálního vzdělávání anebo obnovu vybavení pro pracovní zázemí pracovníků. Uživatelé mají za této situace zajištěnou péči a pomoc v základních činnostech, avšak může být zredukován rozsah poskytování některých úkonů jako například nákup místo denně, bude zajišťován dvakrát týdně. Specifikace **situace krize** spočívá v poskytnutí co nejvyššího počtu nejnutnějších úkonů zajišťujících uspokojení základních životních potřeb a minimalizuje se administrativa. I když byly optimální hodnoty stanoveny, nejedná se o jednoznačné vyjádření, jelikož ukazatel neříká nic o efektivitě poskytované služby a u jednotlivých poskytovatelů mohou být hodnoty zavádějící.

3.4.3 Průměrný denní počet hodin strávený realizací úkonů služby na jednoho pracovníka v přímé péči

U terénních služeb je zjišťována časová náročnost s ohledem na úvazky pracovníků a čas, který zaměstnanci stráví realizací služby. Následující hodnoty ukazatele vycházejí z ročních statistických výkazů organizace a jsou porovnány s průměrem registrovaných organizací poskytujících pečovatelskou službu v Moravskoslezském kraji zapojených do realizace projektu Evaluace poskytování sociálních služeb v Moravskoslezském kraji (59 poskytovatelů). Ukazatel je vhodným nástrojem ke sledování efektivity.

Tab. 3.18 Počet hodin strávených u klientů

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Počet hodin	15 385	13 852	14 782	14 764	13 502

Zdroj: Statistické výkazy 2010–2014. Vlastní zpracování.

V Tab. 3.18 je zaznamenán časový rozsah poskytování pečovatelské služby. Nejvyšší počet hodin, který zaměstnanci PS Hrabyně strávili poskytováním péče, byl v roce 2010. Tato skutečnost je i odrazem toho, že v roce 2010 byl uzavřen nejvyšší počet smluv o poskytování sociálních služeb s klienty a v organizaci pracovalo i nejvíce zaměstnanců v průběhu sledovaného období. Nejméně hodin byla služba klienty využívána v roce 2014.

Průměrný denní počet hodin strávený realizací úkonů na jednoho pracovníka v přímé péči ($\varnothing$ PH)

$$\varnothing\text{PH} = \frac{\frac{\text{roční časový rozsah poskytování služby}}{\text{úvazky v přímé péči}}}{\text{počet pracovních dní v roce}} \quad (3.2)$$

- **Rok 2010**

$$\varnothing\text{PH}_{2010} = \frac{\frac{15\,385}{12}}{253} = 5,0675 \text{ hodin}$$

- **Rok 2011**

$$\varnothing\text{PH}_{2011} = \frac{\frac{13\,852}{11}}{253} = 4,9774 \text{ hodin}$$

- **Rok 2012**

$$\varnothing\text{PH}_{2012} = \frac{\frac{14\,782}{11}}{252} = 5,3326 \text{ hodin}$$

- **Rok 2013**

$$\varnothing\text{PH}_{2013} = \frac{\frac{14\,764}{11}}{252} = 5,3261 \text{ hodin}$$

- **Rok 2014**

$$\varnothing\text{PH}_{2014} = \frac{\frac{13\,502}{11}}{252} = 4,8709 \text{ hodin}$$

Tab. 3.19 Průměrný denní počet hodin strávený realizací úkonů na jednoho pracovníka v přímé péči

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
øPH	5,0675	4,9774	5,3326	5,3261	4,8709
øPH dle projektu Evaluace poskytování sociálních služeb v Moravskoslezském kraji	–	–	4,55	4,22	–

Zdroj: Závěrečná zpráva – pracovní skupina č. 6 a vlastní výpočty dle statistických výkazů organizace.

Z Tab. 3.19 vyplývá, že průměrný počet hodin strávený realizací úkonů služby na jednoho pracovníka v přímé péči se ve sledovaných letech 2010–2014 pohyboval v rozmezí od 4,8709 hodin do 5,3326 hodin z osmi hodinové pracovní doby. Výpočet hodnot byl proveden dle výše uvedeného vzorce 3.2. Zbývající čas byl využíván na přechody mezi domácnostmi klientů, administrativní činnosti nebo vzdělávání. V projektu Evaluace poskytování sociálních služeb v Moravskoslezském kraji byl sledován stejný ukazatel v letech 2012 a 2013. Ve srovnání s tímto průměrem jsou hodnoty, kterých dosahuje PS Hrabyně nadprůměrné a efektivita poskytování pečovatelské služby dosahuje optimálních hodnot. Hodnota počtu hodin realizace služby na jednoho pracovníka vykazuje odchylky, které se od průměrných liší o necelých 47 minut v roce 2012, respektive o 1 hodinu a 6 minut v roce 2013. Odchylky jsou ale logické vzhledem k množství zapojených organizací, kdy některé mohou mít delší přejezdy a přechody k uživatelům nebo stráví delší čas administrativou. Výpočty provedené v bakalářské práci se mírně odlišují od hodnot, které PS Hrabyně uvedla v projektu, ale jelikož se při výpočtu vycházelo z týdenního rozsahu poskytování služby, z něhož byla následně počítána průměrná denní hodnota, jsou odchylky oprávněné. Hodnoty ukazatele jsou rovněž jen průměrné a nevypovídají nic o struktuře poskytované péče ve všední dny a o víkendech a svátcích, kdy se rozsah poskytované péče může lišit. Po provedení analýzy se dá konstatovat, že služby poskytované PS Hrabyně jsou efektivní a nejsou personálně předimenzovány.

4 ZHODNOCENÍ ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

Jak je uvedeno v úvodu, cílem bakalářské práce je zhodnotit činnost a hospodaření PS Hrabyně v letech 2010–2014 a na základě analýzy činnosti a hospodaření organizace navrhnout doporučení ke zlepšení a zkvalitnění činnosti organizace.

Obsahem předchozí kapitoly byla **analýza nákladů** organizace. Celkové náklady v letech 2010–2014 se výrazně neměnily. Nejnížší náklady byly v roce 2013 ve výši 3 506 056,88 Kč a nejvyšší náklady vykazovala organizace v roce 2010, a to ve výši 3 796 200 Kč. Nejvyšší nákladovou položku PS Hrabyně tvořily mzdové náklady, které se na celkových nákladech po celou dobu sledovaného období podílely z více než 60 %. Se mzdovými náklady souvisí i náklady na zákonné sociální a zdravotní pojištění zaměstnanců, které tvoří více než 20 % celkových nákladů. Významnou část nákladů tvořila položka ostatní služby, která měla nejnížší hodnotu v roce 2010, a to 146 090 Kč, což činí 3,85 % z celkových nákladů. Během sledovaného období se tyto náklady oproti roku 2010 zvýšily a nejvyšší hodnoty dosahovaly v roce 2013, tj. 228 019,08 Kč, což představuje 6,5 % celkových nákladů.

Předchozí kapitola byla zaměřena také na **analýzu výnosů**. Nejvyšších celkových výnosů dosáhla organizace v roce 2014. V tomto roce činily celkové výnosy 3 927 769,63 Kč. Nejnížší hodnoty ve sledovaném období dosáhly celkové výnosy v roce 2010, a to 3 774 170 Kč. V tomto roce se organizace rovněž potýkala se zhoršeným výsledkem hospodaření. Nejobjemnější položku struktury výnosů tvoří dotace ze SR, o jejíž poskytnutí PS Hrabyně každoročně žádá prostřednictvím aplikace OKslužby - poskytovatel. Nejvyšší dotaci MPSV ČR obdržela organizace v roce 2011. Částkou 2 389 000 Kč se dotace podílela na celkových výnosech z 62 %. Naopak nejnížší dotace byla PS Hrabyně přidělena v roce 2013, kdy se jednalo o částku 1 905 000 Kč, a na celkových výnosech se podílela 54,21 %. Podstatnou výnosovou položkou jsou výnosy z vlastních výkonů, tzn. úhrady od klientů za poskytování sociálních služeb. Nejvyšší částky dosáhly výnosy z vlastních výkonů v roce 2014, tj. 1 585 807 Kč (44,07 % celkových výnosů), což bylo způsobeno zvýšením výše úhrady za hodinu poskytované péče z částky 100 Kč na 120 Kč. Nejnížší úhrady od

uživatelů ve výši 1 383 793 Kč obdržela organizace v roce 2011 (36,64 % celkových výnosů). Nejnižší položkou struktury výnosů jsou finanční výnosy, které jsou tvořeny úroky a pohybují se v letech 2010–2014 v rozmezí od 51,07 Kč v roce 2011 do 720 Kč v roce 2010.

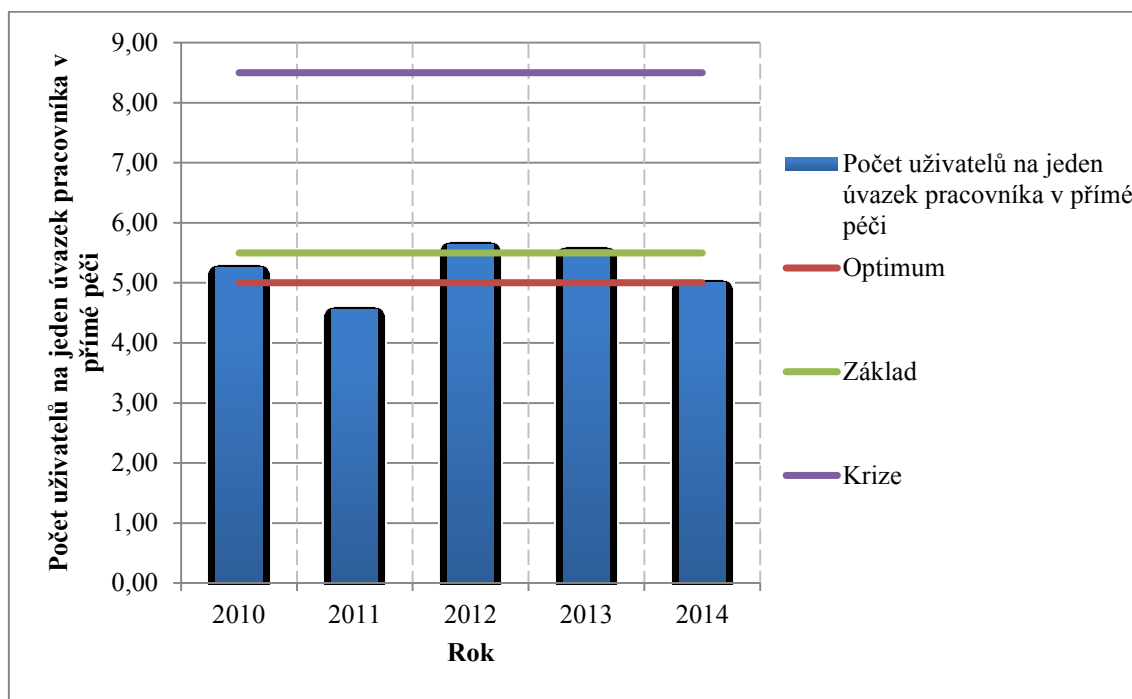
Finančním cílem PS Hrabyně je dosahovat **vyrovnaného hospodaření**. Ve sledovaném období dosáhla organizace zhoršeného výsledku hospodaření jen v roce 2010. Jednalo se o částku ve výši -22 030 Kč. V následujících letech vykazovala organizace zlepšený výsledek hospodaření, nejvyšší v roce 2014 (288 261,84 Kč). Dle zákona o sociálních službách využívá organizace finanční prostředky z více zdrojů, především z veřejných rozpočtů a dále úhrady od klientů. Poskytování sociálních služeb je finančně nákladné, avšak jak je patrné z analýzy výnosů, PS Hrabyně využívá všech dostupných zdrojů, aby mohla vykonávat svou činnost s odpovídající kvalitou a odborností.

PS Hrabyně poskytuje uživatelům péči týkající se **činností** při zajištění všech základních životních potřeb a zajištění chodu domácnosti, které si z důvodu svého zdravotního postižení nejsou schopni zabezpečit sami. V nejvyšší míře jsou poskytovány služby týkající se zajištění osobní hygieny (79,12 %), což souvisí se strukturou uspokojování potřeb v dané službě. Naopak v nejmenší míře jsou poskytovány fakultativní úkony, praní a žehlení, pomoc při zajištění velkého úklidu a pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním prostoru. V souvislosti s rozšiřováním služeb by měla PS Hrabyně pružně reagovat na požadavky a přání klientů, jako to dělala doposud. V případě nových požadavků, které mohou nastat například z důvodu zhoršeného zdravotního stavu, se nově poskytované úkony zahrnují do dodatku smlouvy o poskytování sociálních služeb. Pokud vznikne nová potřeba v oblasti, která se netýká základních činností, měla by organizace nový úkon zahrnout do fakultativních služeb. Zavedení nových fakultativních úkonů by v budoucnu mohlo rovněž přispět k rozšíření spektra poskytovaných služeb.

PS Hrabyně se snaží zkvalitňovat své služby a reagovat na potřeby klientů. V této souvislosti se řeší i **optimální počet uživatelů na jeden úvazek pracovníka v přímé péči**. Jak znázorňuje Obr. 4.1 nejvíce klientů připadalo na jednu pečovatelku v roce 2012 (5,64 uživatelů na jeden úvazek pracovníka v přímé péči), kdy službu

využívalo 62 klientů, a počet úvazků v přímé péči byl 11. Stav se nezlepšil ani v následujícím roce, kdy organizace měla o jednoho uživatele méně, a počet uživatelů na jednoho pracovníka v přímé péči činil 5,55. Situace v letech 2012 a 2013 byla ve stavu základu, ale při zvýšení počtu uživatelů by se situace mohla začít blížit stavu krize při stávajícím personálním zajištění. Těchto výsledků organizace dosahuje také z toho důvodu, že ředitelka PS Hrabyně má kumulovanou funkci a vykonává práci také na pozici pracovníka v přímé péči. V kontextu s dostupnými informacemi lze doporučit **přezkoumání úvazků** v pečovatelské službě z pohledu toho, zda obsahují zřejmě určené náplně práce, povinnosti, pravomoci a odpovědnosti u pozic s kumulovanou funkcí. Ve skutečnosti se nedá s přesností určit optimální počet uživatelů, jelikož rozsah poskytovaných služeb je závislý na individuálních potřebách klientů. Každý uživatel má jiné potřeby a časové nároky na poskytování služby se u jednotlivých klientů liší. Z tohoto důvodu se indikátor optimálního počtu uživatelů na jeden úvazek pracovníka v přímé péči používá pouze jako doplňkový.

Obr. 4.1 Počet uživatelů na jeden úvazek pracovníka v přímé péči

Zdroj: Závěrečná zpráva – pracovní skupina č. 6 a vlastní výpočty dle statistických výkazů organizace.

Pro hodnocení efektivity má u terénních služeb větší vypovídající schopnost ukazatel, který využívá časové jednotky. Pro pečovatelskou službu lze stanovit **optimální počet hodin, který by měl pracovník v přímé péči strávit realizací úkonů**. Nejnižší čas, který pracovníci v přímé péči strávili realizací úkonů, byl 4,8709 hodin z osmi hodinové denní pracovní doby v roce 2014, což bylo způsobeno i skutečností, že pečovatelská služba byla klienty využívána v tomto roce v nejmenší míře v průběhu sledovaných let. Naopak nejvyšší efektivity dosahovala organizace v roce 2012, kdy průměrný počet hodin strávený realizací úkonů služby na jednoho pracovníka v přímé péči byl 5,3326 hodin z osmi hodinové pracovní doby. V tomto roce byl časový rozsah poskytování služby druhý nejvyšší. Hodnota ukazatele byla ovlivněna nejen vysokým počtem klientů, díky nimž byla služba poptávána ve vyšší míře, ale i snížením personálního stavu. PS Hrabyně indikátor průměrného počtu hodin stráveného realizací úkonů služby na jednoho pracovníka v přímé péči nesleduje, i přesto, že vypovídá nejen o efektivitě, ale i o vytíženosti služby. V rámci pečovatelské služby je důležité sledovat čas potřebný k přechodům mezi domácnostmi klientů a čas strávený administrativními činnostmi, jelikož jejich hodnoty ukazatel rovněž ovlivňují. Jelikož čas potřebný k přechodům mezi domácnostmi se nedá ve velké míře ovlivnit, mohla by organizace efektivitu sledovanou tímto indikátorem ovlivnit **snížením administrativní zátěže**. Ke zmenšení administrativní zátěže by mohlo přispět vedení záznamů o uživatelích, zaměstnancích a poskytovaných úkonech ve většině v elektronické podobě. Při zavedení softwaru by sice byly kladeny vyšší nároky na proškolení zaměstnanců, ale podklady například pro Roční výkaz o sociálních službách a sociální péči, žádost o poskytnutí dotace ze SR nebo pro sestavení rozpočtu na další rok by bylo následně snazší zpracovávat. K efektivnější evidenci úkonů by mohlo přispět i pořízení čteček úkonů. Evidence poskytnuté péče by byla přesnější než doposud a přepis údajů o poskytnutých úkonech by se stal rychlejší. Navrhovaný systém by umožnil zefektivnit práci s dokumentací, snížit administrativní zátěž a zároveň by umožnil uspokojit požadavky všech zainteresovaných stran (klienti, krajský úřad, MPSV ČR).

U hodnocení efektivity a úspěšnosti poskytování sociálních služeb by měla organizace sledovat především efektivitu z hlediska věcného. Důležité je kritérium

spokojenosti klientů a stabilizace jejich situace, jejíž řešení vede k sociálnímu začleňování nebo je prevencí sociálního vyčlenění. Sledování efektivity z hlediska výkonnosti by mohlo přispět k včasnému identifikování rizik, které by mohly ohrozit činnost organizace. Pro dobré fungování organizací poskytujících sociální služby je rovněž důležitá dobře fungující síť, komunikace a spolupráce mezi krajem, popř. obcí s rozšířenou působností nebo úřadem práce.

5 ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala činností a hospodařením organizace Pečovatelská služba Hrabyně, příspěvková organizace. Posláním této organizace je poskytování pomoci lidem se sníženou soběstačností, kteří z důvodu svého zdravotního postižení nebo věku vyžadují pomoc druhé osoby. Cílem je umožnit zdravotně postiženým občanům žít v bezbariérových bytech plnohodnotný život. Organizace byla zřízena, aby zajistila klientovi potřebnou péči v přirozeném prostředí domova. Pečovatelská služba vykonává péči formou účelné, humánní a efektivní pomoci. Klient má tak stále možnost udržovat vztahy s okolím, rodinou a nevzniká zde nutnost umístění do pobytového zařízení.

Cílem bakalářské práce bylo zhodnocení činnosti a hospodaření příspěvkové organizace poskytující sociální služby v letech 2010–2014 a navržení doporučení ke zlepšení a zkvalitnění činnosti organizace.

V teoretické části bylo popsáno legislativní vymezení sociálních služeb a jejich členění. Dále tato část byla zaměřena na poskytovatele sociálních služeb, jejich povinnosti a podmínky, za kterých se mohou věnovat poskytování sociálních služeb. Vzhledem k zaměření práce byla v teoretické části věnována pozornost především postavení příspěvkových organizací, které zřizují územní samosprávné celky, dle platné legislativy. Významnou součástí byl popis financování sociálních služeb, kdy mezi základní zdroje příjmů poskytovatelů sociálních služeb lze zahrnout dotace ze státního rozpočtu, příspěvek na péči nebo úhradu klientů za poskytované služby. Závěr teoretické části je zaměřen na kvalitu a efektivitu v sociálních službách.

Praktická část byla věnována charakteristice Pečovatelské služby Hrabyně, příspěvkové organizace a analýze její činnosti a hospodaření v letech 2010–2014. Analýza hospodaření spočívala v podrobném rozboru nákladových a výnosových položek ve sledovaném období metodou vertikální analýzy, dále byla zaměřena na výsledky hospodaření a hospodaření fondů, které Pečovatelská služba Hrabyně, příspěvková organizace vytváří. Analýza činnosti byla zaměřena na specifikaci a objem poskytovaných úkonů a výpočet dvou indikátorů, počet uživatelů na jeden úvazek pracovníka v přímé péči a průměrný denní počet hodin strávený realizací úkonů služby na jednoho pracovníka v přímé péči, pomocí nichž lze sledovat efektivitu služby.

Obsahem další kapitoly bylo zhodnocení hospodaření a činnosti organizace v letech 2010–2014, které bylo provedeno na základě výsledků uvedených v praktické části. Z analýzy hospodaření bylo patrné, že Pečovatelská služby Hrabyně, příspěvková organizace využívá všech dostupných zdrojů, aby mohla vykonávat svou činnost. V rámci této kapitoly byla navržena možná opatření a doporučení pro organizaci, která by vedla ke zkvalitnění činnosti a zefektivnění poskytování služeb.

Na základě dostupných informací bylo organizaci doporučeno zavedení nových fakultativních úkonů v případě, že klientům vzniknou nové potřeby v oblastech, které se netýkají základních činností. V souvislosti se zjištěním, že počet uživatelů na jednoho pracovníka v přímé péči se ve sledovaném období 2010–2014 pohyboval od 4,55 do 5,64, bylo navrženo přezkoumání úvazků v pečovatelské službě z pohledu toho, zda obsahují zřejmě určené náplně práce, povinnosti, pravomoci a odpovědnosti u pozic s kumulovanou funkcí. Sledovaný indikátor dosahoval těchto hodnot z toho důvodu, že ředitelka organizace má kumulovanou funkci a vykonává práci také na pozici pracovníka v přímé péči. Z analýzy činnosti vyplývá, že optimální počet uživatelů na jednoho pracovníka v přímé péči nelze přesně stanovit, jelikož rozsah poskytované péče se odvíjí od individuálních potřeb klientů. Z tohoto důvodu se ukazatel využívá jen jako doplňkový. Ke zvýšení efektivity poskytované péče by přispělo sledování času potřebného k přechodům mezi domácnostmi klientů a času stráveného administrativními činnostmi. Pečovatelská služba Hrabyně příspěvková organizace by mohla efektivitu sledovanou indikátorem průměrného denního počtu hodin stráveného realizací úkonů služby na jednoho pracovníka v přímé péči ovlivnit snížením administrativní zátěže. Konkrétně by k tomu přispělo vedení záznamů o uživatelích, zaměstnancích a poskytovaných úkonech ve většině v elektronické podobě a zakoupení čteček úkonů. Vedení evidence by se stalo přesnější než doposud a přepis záznamů o poskytnuté péči by se stal rychlejší, což by zefektivnilo práci s dokumentací a zároveň by urychlilo komunikaci mezi organizací a klienty, Krajským úřadem Moravskoslezského kraje nebo Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky. Sledování efektivity z hlediska výkonnosti by mohlo přispět k včasnému identifikování rizik, které by mohly ohrozit činnost organizace, ale organizace by rovněž měla dbát na

sledování efektivity z hlediska věcného. Důležitým kritériem by měla být spokojenost klienta a stabilizace jeho situace.

Pečovatelská služba Hrabyně, příspěvková organizace při své činnosti klade důraz na individuální potřeby klientů. Uživatelé si přejí trávit čas doma, ale jelikož by si nedokázali z důvodu svého zdravotního stavu některé věci zajistit sami, pečovatelská služba jim v tomto ohledu umožní žít plnohodnotný život. Podstatou je pomoci lidem zvládnout předem dohodnuté běžné každodenní úkony, které by dělali jinak svépomocí, kdyby jim v tom nebránilo zdravotní postižení. Pokud bude Pečovatelská služba Hrabyně, příspěvková organizace pokračovat v plnění svého poslání, není její činnost ohrožena a i nadále si může udržet jméno spolehlivého a významného poskytovatele sociálních služeb.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborná literatura

- [1] DONABEDIAN, A. *An Exploration of Structure, Process and Outcome as Approaches to Quality Assessment*. In Selbmann, H. K., Überla, K. (eds.). *Quality Assessment of Medical Care*. Bleicher Verlag: Gerlingen, 1982. ISBN 3-88350-555-2.
- [2] KRÁLOVÁ, Jarmila a Eva RÁŽOVÁ. *Sociální služby a příspěvek na péči k 1. 7. 2012: komentář, právní předpisy*. 4. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 463 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-748-5.
- [3] KREBS, Vojtěch. *Sociální politika*. 6., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 566 s. ISBN 978-80-7478-921-2.
- [4] MALÍK HOLASOVÁ, Věra. *Kvalita v sociální práci a sociálních službách*. Praha: Grada Publishing, 2014. 151 s. ISBN 978-80-247-4315-8.
- [5] MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. Praha: Portál, 2007. 183 s. ISBN 978-80-7367-310-9.
- [6] MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2011. 254 s. Účetnictví (Anag). ISBN 978-80-7263-675-4.
- [7] MICHALÍK, Jan. *Smluvní vztahy v sociálních službách*. Olomouc: Výzkumné centrum integrace zdravotně postižených - sekce vzdělávání, 2008. 223 s. ISBN 978-80-903658-1-0.
- [8] MORÁVEK, Zdeněk a Danuše PROKŮPKOVÁ. *Příspěvkové organizace 2015*. 2. aktualizované vydání. Praha: WoltersKluwer, 2015. 290 s. ISBN 978-80-7478-833-8.
- [9] PRŮŠA, Ladislav. *Efektivnost financování sociálních služeb v domovech pro seniory*. Praha: VÚPSV, 2008. 10 s. ISBN 978-80-7416-018-9.
- [10] PRŮŠA, Ladislav. *Ekonomie sociálních služeb*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2007. 179 s. ISBN 978-80-7357-255-6.

- [11] VOSTATEK, Jaroslav. *Financování a nákladovost sociálních služeb: pobytové a terénní služby sociální péče*. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, 2013. 103 s. ISBN 978-80-904668-7-6.
- [12] VRABKOVÁ, Iveta. *Perspektivy řízení kvality ve veřejné správě*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2012. 145 s. ISBN 978-80-248-2939-5.

Článek v odborném časopise

- [13] HORECKÝ, Jiří. Návrhy změny výplaty příspěvku na péči - podněty k odborné diskusi. *FÓRUM sociální politiky*. 2012, č. 6, s. 19-22. ISSN 1802-5854.
- [14] SMITH, Steven Rathgeb. Nonprofit Organizations and Government: Implications for Policy and Practice. *Journal of Policy Analysis and Management*. 2010, č. 3, s. 620–625. ISSN 1520-6688.

Elektronické dokumenty a ostatní

- [15] DOBROVOLNÝ EVROPSKÝ RÁMEC PRO KVALITU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB. *Výbor pro sociální ochranu* [online]. [2. 11. 2015]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/10768/QF_document_100707_CZ_korekce.pdf
- [16] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Právní analýza II. Rozbor právního systému České republiky v oblasti sociálních služeb a jejich financování ve vztahu k právu Společenství v oblasti sociálních služeb v obecném zájmu. Praha 14. července 2011* [online]. MPSV ČR [9. 9. 2015]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/11572/Pravni_analyza_II.pdf
- [17] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Dotace na poskytování sociálních služeb* [online]. MPSV ČR [22. 10. 2015]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/740>
- [18] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Registr poskytovatelů sociálních služeb* [online]. MPSV ČR [18. 4. 2016]. Dostupné z: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do?SUBSESSION_ID=1446322872795_5
- [19] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Sociální služby* [online]. MPSV ČR [9. 9. 2015]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/18661#sspd>.

- [20] NEZISKOVKY. *O neziskových organizacích* [online]. NEZISKOVKY [9. 9. 2015]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/clanky/511_538_540/fakta_neziskovky-v_co-to-je-neziskovysektor/.
- [21] ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA – PRACOVNÍ SKUPINA Č. 6. Moravskoslezský kraj [online]. [18. 12. 2015]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/assets/eu/zaverecna-zprava-skupina-6.pdf>
- [22] Zákon č. 108 ze dne 14. března 2006 o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 37, s. 1257–1289. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4883>. ISSN 1211-1244.
- [23] Zákon č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky 2000*, částka 73, s. 3557-3567. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3461>. ISSN 1211-1244.
- [24] Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33, s. 1026–1365. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6144>. ISSN 1211-1244.
- [25] Vyhláška č. 505 ze dne 15. listopadu 2006, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 164. Dostupný také z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/13639/v_505_2006_novela.pdf. ISSN 1211-1244.
- [26] Vyhláška č. 114 ze dne 27. března 2002, o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 51. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3870>. ISSN 1211-1244.

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
NNO	Nestátní neziskové organizace
PS	Pečovatelská služba
SR	Státní rozpočet
ÚSC	Územní samosprávné celky

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obr. 3.1 Výnosy, náklady a výsledky hospodaření v letech 2010–2014.....	32
Obr. 4.1 Počet uživatelů na jeden úvazek pracovníka v přímé péči.....	42
Tab. 2.1 Výše příspěvku na péči.....	14
Tab. 3.1 Náklady v roce 2010 (v tis. Kč)	23
Tab. 3.2 Výnosy v roce 2010 (v tis. Kč)	24
Tab. 3.3 Náklady v roce 2011 (v tis. Kč)	25
Tab. 3.4 Výnosy v roce 2011 (v tis. Kč)	25
Tab. 3.5 Náklady v roce 2012 (v tis. Kč)	27
Tab. 3.6 Výnosy v roce 2012 (v tis. Kč)	27
Tab. 3.7 Náklady v roce 2013 (v tis. Kč)	28
Tab. 3.8 Výnosy v roce 2013 (v tis. Kč)	29
Tab. 3.9 Náklady v roce 2014 (v tis. Kč)	30
Tab. 3.10 Výnosy v roce 2014 (v tis. Kč)	30
Tab. 3.11 Výnosy, náklady a výsledky hospodaření v letech 2010–2014 (v tis. Kč)	31
Tab. 3.12 Rezervní fond v letech 2010–2014 (v Kč)	33
Tab. 3.13 Tvorba, čerpání a zůstatek FKSP v letech 2010–2014 (v Kč)	33
Tab. 3.14 Hlavní činnosti a úkony PS Hrabyně	34
Tab. 3.15 Počet zaměstnanců PS Hrabyně a jejich úvazků v letech 2010–2014	35
Tab. 3.16 Počet klientů PS Hrabyně v letech 2010–2014	36
Tab. 3.17 Počet uživatelů na jeden úvazek pracovníka v přímé péči.....	36
Tab. 3.18 Počet hodin strávených u klientů.....	37
Tab. 3.19 Průměrný denní počet hodin strávený realizací úkonů na jednoho pracovníka v přímé péči	39

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 6. 5. 2016

Tesařová
.....

Tereza Tesařová

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1   Vývoj poskytnutých dotací ze SR jednotlivým krajům v letech
2010–2014
- Příloha č. 2   Náklady: vertikální analýza 2010–2014
- Příloha č. 3   Výnosy: vertikální analýza 2010–2014
- Příloha č. 4   Hlavní činnosti a úkony PS Hrabyně

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 Vývoj poskytnutých dotací ze SR jednotlivým krajům v letech 2010–2014 (v tis. Kč)

Název kraje	Výše poskytnuté dotace				
	2010	2011	2012	2013	2014
Hlavní město Praha	498 106	456 829,3	448 634	517 030	647 434
Jihočeský kraj	462 422	416 433	387 524	421 052	501 844,8
Jihomoravský kraj	575 226	558 022	548 709	566 217	703 595,2
Karlovarský kraj	231 714	206 776	205 842	217 094	257 662,9
Královéhradecký kraj	324 008	307 630	317 978	355 374	398 190
Liberecký kraj	273 044	243 047	231 147	265 985	316 220,8
Moravskoslezský kraj	777 702	691 301	715 594,7	754 838	881 267,3
Olomoucký kraj	539 844	478 592,9	466 223	479 137	590 345,5
Pardubický kraj	355 900	324 316	301 783	347 525	405 381,5
Plzeňský kraj	312 716,3	280 996	272 709	300 301	374 555,6
Středočeský kraj	744 213,8	695 647	592 084	654 480	885 583,7
Ústecký kraj	590 347	534 769	569 570,2	623 604	727 074,1
Vysočina	354 551	329 314	308 838	335 759	397 904,5
Zlínský kraj	469 535,4	434 138,7	429 218	456 913	509 867,2
Celkem ČR	6 509 329,7	5 957 811,9	5 795 853,9	6 295 309	7 596 927,1

Zdroj: Vlastní zpracování dle výsledků dotačních řízení MPSV ČR 2010–2014.

Příloha č. 2 Náklady: vertikální analýza 2010–2014

	Nákladové položky v letech (v tis. Kč)					Podíl na celkových nákladech (v %)				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Náklady z činnosti	3785,47	3570,65	3593,44	3506,06	3639,51	99,72%	99,83%	100,00%	100,00%	100,00%
Spotřeba materiálu	40,62	64,31	8,05	29,36	57,35	1,07%	1,80%	0,22%	0,84%	1,58%
Spotřeba energie	60,35	0	0	0	0	1,59%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Cestovné	2,22	2,23	2,76	0	3,11	0,06%	0,06%	0,08%	0,00%	0,09%
Ostatní služby	146,09	208,11	222,44	228,02	223,69	3,85%	5,82%	6,19%	6,50%	6,15%
Mzdové náklady	2556,80	2381,07	2451,36	2355,39	2364,34	67,35%	66,57%	68,22%	67,18%	64,96%
Zákonné sociální pojištění	869,31	809,57	829,22	793,50	798,53	22,90%	22,63%	23,08%	22,63%	21,94%
Jiné sociální pojištění	10,91	10,17	10,12	10,14	9,13	0,29%	0,28%	0,28%	0,29%	0,25%
Zákonné sociální náklady	51,14	23,82	24,52	84,34	36,50	1,35%	0,67%	0,68%	2,41%	1,00%
Jiné sociální náklady	48,03	66,07	39,65	0,00	55,88	1,27%	1,85%	1,10%	0,00%	1,54%
Ostatní náklady z činnosti	0	5,31	5,31	5,31	5,31	0,00%	0,15%	0,15%	0,15%	0,15%
Jiné daně a poplatky	0	0	0	0	0,10	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	0	0	0	0	85,51	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,35%
Finanční náklady	10,73	6,22	0	0	0	0,28%	0,17%	0,00%	0,00%	0,00%
Ostatní finanční náklady	10,73	6,22	0	0	0	0,28%	0,17%	0,00%	0,00%	0,00%
Náklady celkem	3796,20	3576,87	3593,44	3506,06	3639,51	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Zdroj: Výroční zprávy. Vlastní zpracování.

Příloha č. 3 Výnosy: vertikální analýza 2010–2014

	Výnosové položky v letech (v tis. Kč)					Podíl na celkových výnosech (v %)				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Výnosy z činnosti	1433,45	1387,68	1495,94	1609,36	1730,81	37,98%	36,74%	38,88%	45,79%	44,07%
Výnosy z vlastních výkonů	1384,57	1383,79	1495,94	1482,36	1585,81	36,69%	36,64%	38,88%	42,18%	40,37%
Čerpání fondů	48,78	0	0	127	145	1,29%	0,00%	0,00%	3,61%	3,69%
Ostatní výnosy z činnosti	0	3,88	0	0	0	0,00%	0,10%	0,00%	0,00%	0,00%
Finanční výnosy	0	0,05	0,06	0,07	0,06	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Úroky	0,72	0,05	0,06	0,07	0,06	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Výnosy z transferů	2340,00	2389,00	2352,00	1905,00	2196,90	62,00%	63,26%	61,12%	54,21%	55,93%
Výnosy celkem	3774,17	3776,73	3848,00	3514,44	3927,77	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Zdroj: Výroční zprávy. Vlastní zpracování.

Příloha č. 4 Hlavní činnosti a úkony PS Hrabyně

Základní činnosti²⁶	Úkony²⁷ / specifikace úkonu	Rozsah poskytované péče (v hodinách)	Podíl (v %)
Pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu	Pomoc a podpora při podávání jídla a pití	73,11	0,54
	Pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek	1301,07	9,64
	Pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním prostoru	6,5	0,05
	Pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík	231,15	1,71
Pomoc při osobní hygieně	Pomoc při úkonech osobní hygieny	1629,08	12,07
	Pomoc při základní péči o vlasy a nehty	27,25	0,2
	Pomoc při použití WC	9026,02	66,85
Poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy	Dovoz nebo donáška jídla	104,5	0,77
	Pomoc při přípravě jídla a pití	102,07	0,76
Pomoc při zajištění chodu domácnosti	Běžný úklid a údržba domácnosti	905,8	6,71
	Pomoc při zajištění velkého úklidu domácnosti, například sezonního úklidu, úklidu po malování	15,2	0,11
	Běžné nákupy a pochůzky	27,67	0,20
	Praní a žehlení ložního prádla, popřípadě jeho drobné opravy	4	0,03
	Praní a žehlení osobního prádla, popřípadě jeho drobné opravy	5,25	0,04
Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím	Doprovázení dospělých do školy, školského zařízení, zaměstnání, k lékaři, na orgány veřejné moci a instituce poskytující veřejné služby a doprovázení zpět	38,08	0,28
Fakultativní služby	Pomoc se zvířaty	5,25	0,04
Celkem		13 502	100%

Zdroj: Interní dokumenty 2014. Vlastní zpracování.

²⁶ dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ dle vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.